

Az entomológus Dr. Szent-Ivány József (1910–1988) tíz éve a Magyar Nemzeti Múzeumban

BÁLINT Zsolt & KATONA Gergely

*Magyar Természettudományi Múzeum, Állattár, 1088 Budapest, Baross u. 13.
E-mail: balint@nhmus.hu, katona@nhmus.hu*

Összefoglalás – Dr Szent-Ivány József 1936 és 1945 között a Magyar Nemzeti Múzeum lepkegyűjteményének kurátoraként dolgozott. Ebben az időszakban fontos szerepet töltött be a hivatásos és a műkedvelő rovarászok életében, mivel ő volt a *Folia entomologica hungarica* szaklap szerkesztője és életre hívta a *Fragmenta faunistica hungarica* folyóiratot. A második világháború alatt Nyugat-Európában hadifogságba esett, ahonnan nem tért vissza. Kivándorolt Ausztráliába, ahol mint entomológus nagy tisztelet övezte nemcsak új hazájában, hanem nemzetközi szinten is. Élete alkonyán megkapta az egyik legmagasabb ausztráliai állami kitüntetést, idehaza pedig a Magyar Tudományos Akadémia tagjává választották. Munkánkban bemutatjuk a múzeumi szolgálatban eltöltött, kevésbé ismert tíz évét 87 publikációján és a 37 általa leírt lepketaxon tükrében. 40 ábrával.

Kulcsszavak – Ausztrália, állatföldrajz, faunisztika, lepkészet, Magyarország, muzeológia, tudománytörténet, művek jegyzéke, taxonómia, természetvédelem

BEVEZETÉS

Szent-Ivány József Gyula Hubertus (Ioseph Iulius Hubertus Szent-Ivány) ⁽¹⁾ tíz évig (1936–1945) volt a Magyar Nemzeti Múzeumban a lepkegyűjtemény kurátora. Hivatalában olyan nagy egyéniségek előzték meg, mint Frivaldszky Imre (1799–1870), Frivaldszky János (1822–1895), Horváth Géza (1847–1937) és Schmidt Antal (1880–1966). Az említett nagy elődök mellett még Pável János (1842–1901) és Abafi-Aigner Lajos (1840–1909) szolgálták nemcsak a múzeum, a gyűjtemény, hanem a rovaratan és a lepkészet ügyét. A ma már klasszikusoknak számító, előbb felsorolt rovarászok munkálkodása eredményeként a múzeumi lepkegyűjtemény nemzetközi rangra emelkedett.

A 26 éves Szent-Ivány József 1936-ban doktorált a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Állatrendszertani Intézetében. Ebben az évben

---

¹Feltételezhetően édesapjával, Szent-Ivány József (1894–1941) nagybirtokossal való névazonossága miatt döntött külföldön a „Gyula Hubertus” (Julius Hubertus) nevek használata mellett.

lépett a múzeum állományába gyakornokként. A „lepkék, villásfarkú rovarok, álskorpiók” kurátora lett (ANONYMUS 1942), 1944-ben kapta meg I. osztályú múzeumi segédőrré való kinevezését. A rábízott egyedülálló nemzeti kincset dr. Szent-Ivány hűen őrizte és gyarapította. A lepkegyűjteményi hagyományt nagy elődjeit követve töretlenül folytatta, tudományos programokban vett részt, programokat indított, szervezte a rovarász társadalmat. Hivatását lelkiismeretesen és nagy felelősséggel látta el. Életútjára visszatekintve ma már minden kétséget kizáróan elmondhatjuk: ideológiailag zavaros időkben és háborús fenyegetettségekben a mindenki számára jó, és egyenes utat választotta. Helyesen ítélte, helyesen döntött.

Így tisztán látta azt is, hogy a II. világháború után hazájában hivatását nem gyakorolhatta volna nemesi származása, és családjának a politikai életben való részvétele miatt. Édesapja Szent-Ivány József (1884–1941) a kor politikai életében jelentős szerepet játszott, először csehszlovákiai, később magyarországi országgyűlési képviselőként. Aktívan politizált a baloldalon. Vezérezredesi rangban szolgáló hivatásos katona apósa Lakatos Géza (1890–1967) volt az I. magyar hadsereg parancsnoka; 1944. augusztus 29. és október 15. között pedig Magyarország miniszterelnöke. Ezért amikor a háború viharában csapattestével nyugatra sodródott és hadifogságba esett, nem gondolt hazatérésre. 36 évesen a romoktól füstölgő Nyugat-Európában maradt, majd 1950 nyarán kivándorolt Ausztráliába. 1956-ban követte szeretett felesége és kislánya, majd később apósa. Az idegenben eltöltött kényszerű magányban is nagyszerűen helytállt. A kezdeti nehézségek után újra entomológusként helyezkedett el, és kitelepülő családtagjait nem bizonytalanság, hanem egy megalapozott egzisztencia várta (LAKATOS 1981). Élete végén új hazája Ausztrália tudományos munkássága elismeréseként az egyik legmagasabb állami kitüntetésben részesítette (*Order of Australia*), idehaza pedig a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé választotta.

Lepkegyűjteményi munkatársakat bemutató dolgozatainkhoz hasonlóan (BÁLINT & ABADJIEV 2006: Frivaldszky Imre; BÁLINT 2009: Frivaldszky János; BÁLINT *et al.* 2011: Gozmány László; BÁLINT & KATONA 2012: Szöcs József; BÁLINT & KATONA 2013 és KATONA & BÁLINT 2013: Kovács Lajos; BÁLINT & KATONA 2014: Schmidt Antal) jelen közleményünkben dr. Szent-Ivány Józsefet mutatjuk be elsősorban munkásságán keresztül. Mivel a nemzetközi hírnevű entomológus karrierjének első tíz éve köthető csak a múzeumunkhoz, magától értetődően mi erre az egy évtizedre összpontosítunk. A Magyar Nemzeti Múzeum munkatársaként jegyzett publikációin és taxonómiai eredményein keresztül mutatjuk be a muzeológus-faunista-rovarászt, a szélesebb kitekintésű biológust és a tudományszervezőt. Zárszóként, nagyon röviden rátekinthetünk Dr. Szent-Ivány József háború utáni munkásságára és életére is. Végül, akárcsak előző publikációink esetében, a vizsgált időszak alatt nyomtatásban megjelent Szent-Ivány művek, és

az általa leírt taxonok jegyzékét tárjuk az olvasó elé. Bízunk benne, hogy ezzel a közleményünkkel nemcsak a magyar lepkészet és rovarászat történetének jobb megismeréséhez járulunk hozzá, hanem méltó emléket állítunk elődünknek is.

DR. SZENT-IVÁNY JÓZSEF PUBLIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉGE

Szent-Ivány József a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte felsőfokú tanulmányait. 1935-ben készítette el „Nagylepkéink állatföldrajzi viszonyai” című diplomamunkáját (SZENT-IVÁNY 1935). Egy évvel később 1936-ban jelent meg doktori dolgozata (1)². Egyben ez volt első publikációja is. Dudich Endre (1895–1971) iskolájában alapozta meg tudását számos, később ismertté vált zoológus társával együtt (1. ábra).

1. ábra. A végzett egyetemista Szent-Ivány József 1936-ban a Stájerházaknál (Kőszegi-hegység) csoporttársaival és professzorukkal (balról jobbra): Móczár László, Soós Árpád, ifj. Fábíán Gyula, Woynarovich Elek, Kaszab Zoltán, Dudich Endre professzor, Kesselyák Adorján, Szent-Ivány József, Iharos Alfonz és Balogh János (Víg Károly, Móczár László felvétele)

Fig. 1. The graduated Joseph Szent-Ivány with his university fellows and their professor in 1936, at Stájerházak (vicinity of Kőszeg, Western Hungary) (from left to right): László Móczár, Árpád Soós, Gyula Fábíán jr., Elek Woynarovich, Zoltán Kaszab, professor Endre Dudich, Adorján Kesselyák, József Szent-Ivány, Alfonz Iharos and János Balogh (photo: László Móczár, source: Károly Víg)

²A szövegben Dr. Szent-Ivány József műveire a publikációs lista szerinti sorszámmal hivatkozunk.

A múzeumi évek alatt összesen 87 közleménye jelent meg nyomtatásban. 55 cikk (63%) lepkékkel foglalkozik. Ez nem csoda, hiszen tanári dolgozatában ezt írja: „(...) munkámban (...) segítségemre volt a lepidopterológia iránt már korra gyermekéveim óta érzett ragaszkodás és szeretet” (SZENT-IVÁNY 1935: 142). Vélhetőleg kurátori teendőiből fakadóan foglalkozott néhány további ízeltlábú renddel (9, 37, 42 és 52: Collembola, és 49: Pseudoscorpionida) és azok gyűjtési technikáival (60). Szerethette a madarakat is, hiszen első és utolsó hazai publikációi között madaras témájúakat is találunk (2, 41, 69, 73 és 83). Az, hogy csak öt közlemény kizárólagosan ornitológiai témájú, talán jele annak, hogy publikációs tevékenységét igyekezte szakterületére koncentrálni.

A fentiekből egyértelmű, hogy az állattant és annak különböző szakágait Dr. Szent-Ivány elsősorban a lepkékre alkalmazva művelte. Általánosságban vett zoológiai publikációinak száma nyolc. Ebből hét közlemény Soós Árpáddal (1912–1991) társszerzőségben látott napvilágot. Ezek témája ugyanaz: az adott évben megjelent magyar állattani publikációkat sorolja fel, a faunisztikai újdonságokkal együtt, köztük a faunaterületünkön tudományra újonnan felfedezett taxonokkal is (28, 35, 45, 54, 65, 79, 87). A nyolcadik közlemény a Kőszegi-hegységben végzett magyar állattani kutatások összegezése (30).

Szám szerint 12 közlemény tudománytörténeti jelentőséggel bír. Ezek egy része megemlékezés (14, 23, 26, 47 és 51), a másik része pedig könyvismertetés (59 és 61). Ide soroltuk a nemzetközi berlini entomológiai kongresszusról készült beszámolóját (28), illetve egy magyar entomológusok által elért fontos tudományos eredmény ismertetését is (67). Két közleménye folyóirat szerkesztői feladataiból fakadt (11 és 75). Végül itt kell megemlítenünk az Alföld állatvilágának kutatására Dr. Szent-Ivány által kidolgozott tervezetet, amely már csak a háború után jelent meg, és talán a szerző maga soha nem látta ezt a művét nyomtatott formában (86).

DR. SZENT IVÁNY JÓZSEF KUTATÁSI TERÜLETEI

Állatföldrajz

Bár úgy tűnik, hogy egyetemi professzora, Dudich Endre a populáció-genetikai kutatások irányába indította el (lásd doktori dolgozatát: 1), sokkal inkább hű maradt diplomamunkájához, amelyben már akkor nagy részletességgel állatföldrajzi problémákat feszeget, és próbálja felvázolni és rendszerezni a különböző elterjedési típusokat a rendelkezésre álló adatok alapján (SZENT-IVÁNY 1935). Egyetlen monográfia-szerű munkája állatföldrajzi jellegű (58), és hosszabb-rövidebb közleményeiben rendszeresen kitér állatföldrajzi kérdésekre. Ezt a témát választja akkor is, amikor emlékkönyvbe cikket kérnek tőle (28) vagy kongresszuson előad (30).

Ezzel a Dudich-hagyományt folytatva, mintegy megteremti a magyar lepkészetnek azt a kutatási területét, ami nemzetközi viszonylatban jelentős eredményeket ért el dr. Ronkay László (Budapest) és Varga Zoltán professzor (Debrecen) személyében.

Taxonómia

Mint múzeumi kurátor, Dr. Szent-Ivány egyben „kötelező” jelleggel taxonómus is volt. Az általa javasolt nevek mind faunisztikai kutatások, bizonyos jelenségek vizsgálata és beérkezett expedíciós anyagok feldolgozása során érlelődtek meg benne. Taxonómiai munkásságára talán a genetika iránti érdeklődése is rányomta bélyegét, ez irányban tett kutatásai ösztönözték az egyedi jelenségek megnevezésére. A melanisztikus formák kialakulásának kérdéseit nem egyszer feszegette (25, 31, 53). A felületesen vizsgálódónak talán az tűnik fel, hogy a Dr. Szent-Ivány által javasolt nevek az akkor már leáldozóban levő iskolát képviselik: miszerint minden egyedi eltérést tudományos névvel kell illetni. Valóban, az általa javasolt 36 fajcsoport-név nagy részét (78%) a szakma több mint fél évszázad elmúltával szinonimként kezeli (lásd a nevek jegyzékét alább).

Dr. Szent-Ivány tisztában volt ezzel az ellentmondással, több alkalommal rámutatott, hogy a faji változatokat jelölő nevezéktan módszertanát szabályozni kell, ami „közelebb hozná a lepidopterológiai systematikát a tudományosság alapjaihoz, amelyektől a névgyártás szenvedélyében tobzódó némely lepidopterológus eredményes munkája következtében sajnos messze eltávolodott” (lásd: 25). Sokak által hangoztatott véleményt fogalmazott meg. Ezt az Zoológiai Nevezéktan Nemzetközi Bizottsága úgy érvényesítette, hogy Kódexének első kiadásában megszigorította az egyedi fajváltozatokra javasolt nevek alkalmazását (ZOOLOGIAI NEVEZÉKTAN NEMZETKÖZI BIZOTTSÁGA 1961). Ennek következtényeként az egyedi eltéréseken alapuló neveket a modern taxonómusok már nem alkalmazzák, hanem egyszerűen elvetik őket, és később teljesen feledésbe merülnek. Pedig a Kódex szerint számos ilyen név alkalmazható, különösen ha földrajzi névhez kötődnek (ilyen például a Szent-Ivány nevek közül a „*pomazensis*” és a „*tihanyensis*”).

Mindazonáltal a Szent-Ivány által is jelzett probléma igazából nem oldódott meg. A szakma ma is próbálja a különböző „ökotípusokat”, vagy bizonyos jelenségeket mutató egyedi eltéréseket pontos névvel illetni. Így az ezekkel kapcsolatos nevezéktani problémák időről időre megjelennek a szakirodalomban (magyar vonatkozásban lásd pl. DIETZEL 1991).

Faunisztika

Számottevő Dr. Szent-Ivány lepkékre és más ízeltlábúakra kiterjedő faunisztikai munkássága. Kiszállásai alatt széleskörű tevékenységet fejtett ki, minden rábízott

2. ábra. Dr. Szent-Ivány József terepen, ugróvillások válogatása közben
(MTM Könyvtár, fotóarchívum)

Fig. 2. Dr Joseph Szent-Ivány during field-work, sorting out Collembola
(HNHM Library, photoarchive)

3. ábra. Dr. Szent-Ivány József a pótharaszti Forrás-erdő homoki nyíresében, 1938. június 25-én
(MTM Könyvtár, fotóarchívum)

Fig. 3. Dr Joseph Szent-Ivány in the Forrás-erdő sandy birch-forest at Pótharasz (Central Hungary),
on 25th June, 1938 (HNHM Library, photoarchive)

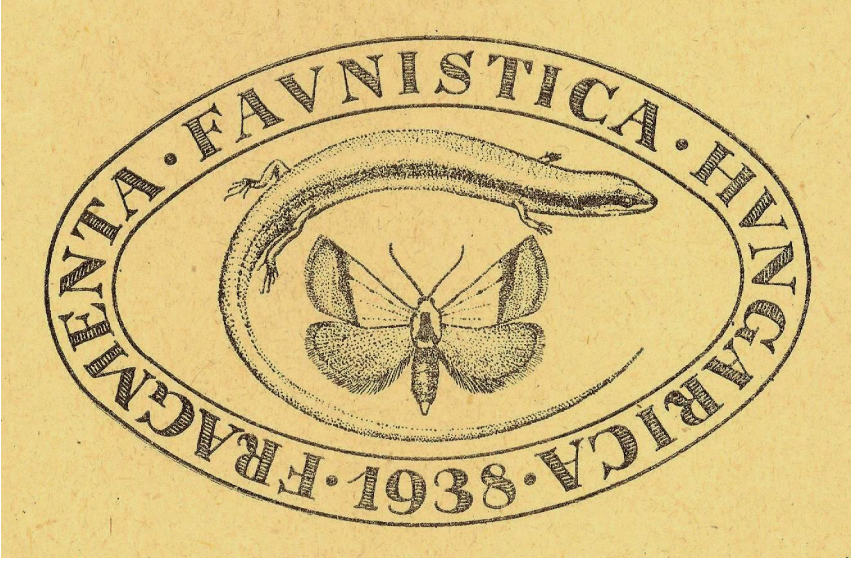
csoportra figyelemmel volt (2. ábra). A lepkék kapcsán hangsúlyozandó, hogy egy-egy terület vizsgálatakor nemcsak egyes családokra, hanem a teljes rendre vonatkozóan megadta a fajjegyzéket. Tehát minden lepkét gyűjtött.

Nemcsak családi kötődések, hanem politikai események (pl. első bécsi döntés, 1938. november 2.) is segíthették abban, hogy töretlenül folytathatta a Gömöri-medence és környéke faunájának kutatását (2, 3, 7, 15–19, 48). Biztos kézzel nyúlt az adódó lehetőségek után is: 1939. márciusában Magyarország visszafoglalta Kárpátalját; ő már azon a nyáron a havasokban gyűjt (29). Munkájához bizonyíthatóan nem érzelmileg kötődött, hanem feladatait meglátva, tudatosan döntött, és döntéseihez igazodott. Egyik utolsó, Magyarországon megjelent művében Bíró Lajost (1856–1931) idézi, aki a magyar Alföld faunisztikai jelentőségét hangsúlyozta. Dr. Szent-Ivány rá hivatkozva így fogalmaz: „magam is évek óta ezt a nézetet vallom s ezért tűztem ki életem egyik főcéljául alföldünk állatvilágának kutatását” (84) (3. ábra). Különösen hangozhatott egy olyan történelmi helyzetben, amikor sokan inkább a Kárpátok feltárásáról álmodoztak.

Ez az Alföld felé fordulás jól ismert volt a múzeumi lepkészek körében: Frivaldszky Imre (1799–1870) monográfiája irányította rá a figyelmet az alföldi fauna gazdagságára, és Európában való egyedülállóságára (FRIVALDSZKY 1859 és 1865). Ezt követően Schmidt Antal jó érzéssel talált rá az akkor még talán nagyobb számban meglevő ígéretes élőhelyekre (BÁLINT & KATONA 2014). Ezek ismeretében Dr. Szent-Ivány meglátta a magyar Alföld faunájának egyediségét, és ennek feltárását elméletben ki is dolgozta (86). Valószínűleg nem véletlen, hogy az egyik sikeresnek mondható múzeumi tudományos projekt Bátorliget élővilágának kutatása lett, amiben jelentékeny részt vállalt kezdetben Gozmány László (1921–2006) és Kovács Lajos (1900–1971), majd a Vojnits András vezette lepkegyűjtemény munkatársai (vö. ÁCS *et al.* 1991).

A FOLYÓIRATSZERKESZTŐ ÉS TUDOMÁNSZERVEZŐ DR. SZENT-IVÁNY

Harmadik hivatali évében új lapot indít *Fragmenta faunistica hungarica* néven (4. ábra). Ennek egyben ő a főszerkesztője. A folyóirat alapításának nagy jelentősége van két szempontból is: (1) lehetőséget nyújt kizárólag faunisztikai jellegű adatok publikálására, és (2) a *Fragmenta* köré szerveződnek a kor jelentős faunistái, akik a tudományt sokkal magasabbra helyezik az aktuál-politizálásnál. Talán már akkor is ennek köszönhetően a múzeum a jelentősebb entomológusok „gyülekező” helye. Később a megváltozott társadalmi keretek és lehetőségek között ők a szakmát és az intézményt továbbra is magas színvonalon és hitelesen képviselték. A laphoz már a harmadik évfolyamnál társzerkesztőket hív: Balogh János, Soós Árpád és Székessy Vilmos. Később mindhárman a magyar zoológia

4. ábra. A Dr. Szent-Ivány József által alapított *Fragmenta faunistica hungarica* védjegye, rajta két jellegzetesen pannóniai állatfajjal: *Ablepharus kitaibeli* (Vertebrata: Reptilia) és *Eublemma pannonica* (Arthropoda: Lepidoptera) (MTM Lepkegyűjtemény, különnyomat-gyűjtemény)

Fig. 4. The logo of the periodica *Fragmenta faunistica hungarica* founded by Dr Joseph Szent-Ivány, depicting two animals characteristic for Pannonia: *Ablepharus kitaibeli* (Vertebrata: Reptilia) and *Eublemma pannonica* (Arthropoda: Lepidoptera) (HNHM Lepidoptera reprint collection)

5. ábra. Közös gyűjtés Szigetcsépen: Dr. Szent-Ivány József (balra) és Pillich Ferenc (jobbra) (MTM Könyvtár, fotóarchívum)

Fig. 5. Collecting together in Szigetcsép (Central Hungary): Dr Joseph Szent Ivány (left) and Ferenc Pillich (right). (HNHM Library, photoarchive)

meghatározó alakjai lesznek. A háború után következő években a *Fragmenta* szerkesztője Soós Árpád, egészen a folyóirat 1948 évi megszűnéséig.

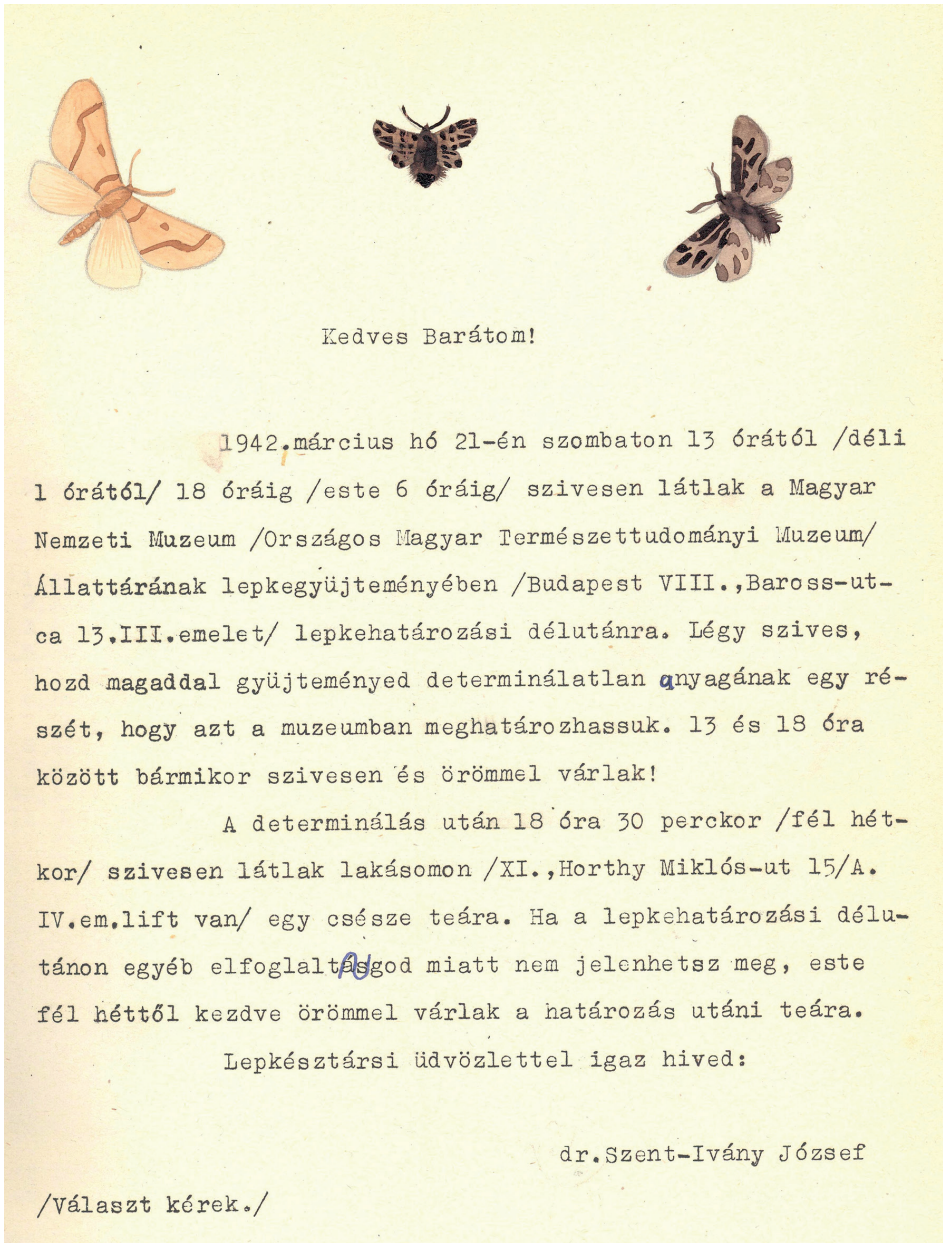
Dr. Szent-Ivány vette kézbe a *Rovartani Lapok* ügyét is. A sok hányattatást megért folyóirat a keze alatt született újjá *Folia entomologica hungarica* néven és ért révbe úgy, hogy mind a mai napig hivatalosan a múzeumhoz kötődik (vö. MÓCZÁR 2006). Szent-Ivány a folyóiratot igyekezte nemzetközi színvonalra emelni, ezért szerkesztőtársaival arra törekedett, hogy ne csak hazai, hanem külföldi kollégák számára is vonzó médiummá váljon. Ez az elismerés a háború után is megmaradt, és nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a magyar entomológia és a Természettudományi Múzeum, a háborút követő évtizedekben nemcsak nemzetközileg elismert szaktekintélyekkel, hanem egy a szakma által világszerte számon tartott rangos folyóirattal rendelkezhetett. Meg kell említeni, hogy Szent-Ivány szerkesztői munkáját a *Folia* esetében is Soós Árpád folytatta a háborút követő nehéz években.

Mint szerkesztő és választmányi tag, Dr. Szent-Ivány tevékenyen részt vett a Magyar Rovartani Társaság életében. Hozzászólásai és javaslatai minden bizonnyal segítették az eredményes munkát. Közös kirándulásokat is szervezett (5. ábra). Ezen túl hangsúlyt helyezett a hazai lepkészet megszervezésére. 1939-ben összeírta mindazokat, akik érdeklődtek a lepkék iránt. Később a magyarországi lepkészeket igyekezte a múzeumi lepkegyűjtemény köré szervezni, nemcsak szakmai alapon. Ezért még hivatali idején túl is rendelkezésükre állt és saját lakására hívta őket baráti társalgásra (6. ábra).

Áldozatossága nemcsak a társasági élet szervezésében nyilvánult meg. Minden bizonnyal összekötéseinek keresztül kapott információk segítségével jutott arra a felismerésre, hogy a főváros ostroma alatt a múzeumi gyűjtemények nagy valószínűséggel megsemmisülhetnek. Így megszervezte és lebonyolította, hogy az Állattár egyes gyűjteményrészeit – köztük a lepkéket is – katonai teherautók segítségével a tihanyi biológiai kutatóállomáson helyezték el. Minderre a forrást, az eszközöket ő maga állította elő és a költözködést is maga vezényelte le (LAKATOS 1981, MÓCZÁR 2006).

Legendás volt nyelvismerete. Ezt a készségét a *Folia* és *Fragmenta* oldalain tetten érhetjük, ahol a magyaron kívül angol, francia, latin, német és olasz nyelvű cikkeit olvashatjuk. A *Fragmenta* 1938-ban publikált beköszöntője például magyar-latin-német nyelvű, és ezzel a háromnyelvűséggel üzent, hogy az általa alapított folyóiratban a hazai eredmények publikálását nem csak a magyar, hanem szélesebb olvasóréteggel szeretné megosztani. Nyelvismeretével kapcsolatban említjük meg érdekességként, hogy ő volt az eredetileg 1937-ben megjelenő *In Quest of Gorillas* című könyv magyar fordítója (GREGORY & RAVEN 1940).

Mint a fentiekből látjuk, Dr. Szent-Ivány József a magyar entomológiának jelentős egyénisége volt; a 20. század derekán pedig a magyar lepkészet kulcs-

6. ábra. Dr. Szent-Ivány József meghívó levele lepkesztársaihoz. A lepkéket (*Erannis ankeraria* és *Ocnogyna parasita*) felesége festhette (MTM Lepkegyűjtemény, szakkönyvtár, Ec 154)

Fig. 6. Invitation letter of Dr Joseph Szent-Ivány to his lepidopterist fellows. The images (*Erannis ankeraria* and *Ocnogyna parasita*) were painted supposedly by his wife (HNHM Lepidoptera collection, special collection of books, Ec 154)

figurája. Nemzetközi kongresszuson is képviselte a hazai rovertant (28). Nem bocsátkozunk fejtegetésekbe, mi lett volna, ha nem távozik nyugatra. Ami tény: kényszerű kivándorlása nagy űrt hagyott a magyar entomológia életében. Az elhivatott és lelkiismeretes kurátor hiányát pedig a lepkegyűjtemény különösképpen megszenvedte. Ahogy láttuk, a folyóirat-szerkesztői munkát Soós Árpád folytatta, akivel nemcsak szoros szakmai, hanem baráti kapcsolatban is állt és maradt, egy hosszú életen át. Az áldatlan lepkegyűjteményi állapotokat Gozmány László kinevezése szüntette meg (vö. BÁLINT 2009 és BÁLINT *et al.* 2011).

KITEKINTÉS

Dr. Szent-Ivány József kitelepülése után sem felejtette el hazáját, és szeretett munkahelyét. Talán háború előtti, a fentiekben ismertetett munkásságának és áldozat-vállalásának elismeréseként dolgozhatott a múzeum Hártyásszárnyúak Gyűjteményében preparátorként felesége Szent-Ivány Mária (1919–2012; született csíkszentsimoni Lakatos Mária). Megemlítjük, hogy a Móczár-féle Állathatározó első kiadásának fő szakillusztrátora, és ebben a kiadásban a lepketáblák rajzolója ő volt (vö. MÓCZÁR 1950 és 2006). Férje mellett is tudományos illusztrátorként dolgozott (WETHERELL 2015), az ausztráliai botanikusok nagy megbecsüléssel tartják számon (ANONYMUS 2012).

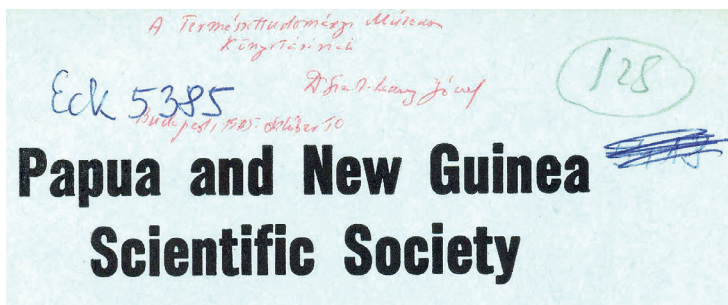
Dr. Szent-Ivány József 1954-ben alapította meg az Ausztráliához tartozó Pápua Új-Guinea keleti részén a rovertani kutatóállomást Konedobuban. Itt elsősorban alkalmazott rovertannal foglalkozott. Emellett jelentős szerepet vállalt az akkor kibontakozó természetvédelemben is. Többek között ő kutatta ki az Édenkerti csillangó (*Ornithoptera meridionalis* Rothschild, 1897) életmódját (SZENT-IVÁNY & CARVER 1967), ami abban az időben nagy feltűnést váltott ki lepkész körökben. Az *O. meridionalis* egyedeinek értéke a feketepiacon akkoriban csillagászati volt. Ezért csak hajsza folyt a példányok után, senki se vette a fáradságot a faj életmenetének megismerésére. Dr. Szent-Ivány laboratóriuma nemcsak a hernyó életmódját és tápnövényét tárta fel, hanem sokak bevonásával részletes képet rajzolt a faj elterjedéséről. Ez nagyban hozzájárult a faj védelmének sikeres megtervezéséhez. Ehhez a gyönyörű lepkéhez (lásd 7. ábra) tehát nem véletlenül kötődik Szent-Ivány József neve, akárcsak a pápua-új-guineai lepkefarmok megszületéséhez (lásd PARSONS 1992 és D'ABRERA 2003).

Adelaide-i otthona mindig nyitva állt a rovarász kollégái előtt. A magyarokat mindig megkülönböztetett figyelemmel látta vendégül. Mint elismert entomológus sem feledkezett meg hazájáról és arról az intézményről, ahol nagyszerű rovarász karrierje elkezdődött (vö. HANGAY 2008). A múzeumi könyvtárnak rendszerességgel megküldte különlenyomatait vagy maga adományozta személyesen látogatásai során (8. ábra), kapcsolatát szülőhazájával ezúton is ápolta.

7. ábra. A Dr. Szent-Ivány József által vizsgált *Ornithoptera meridionalis* Rothschild, 1897 hernyójának tápnövénye, fejlődési alakjai és imágói (Pál János rajza, MTM Lepkegyűjtemény)

Fig. 7. The larval hostplant, instars and the imagines of the species *Ornithoptera meridionalis* Rothschild, 1897 studied by Dr Joseph Szent-Ivány (drawing of János Pál, HNHM Lepidoptera collection)

8. ábra. Kivágás az *Ornithoptera meridionalis* Rothschild, 1897 életmódjának leírását közlő tanulmány különlenyomatának címlapjáról, rajta a szerző dedikációjával (MTM Lepkegyűjtemény, különlenyomat-gyűjtemény)

Fig. 8. Frontpage cutting of the reprint dealing with the life history of *Ornithoptera meridionalis* Rothschild, 1897, showing the dedication of the author (HNHM Lepidoptera reprint collection)

9. ábra. Dr Szent-Ivány József ex libris-e, a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárában őrzött *Australian Butterflies in Colour* c. könyvben (MTM Lepkegyűjtemény, szakkönyvtár, Ec 793)

Fig. 9. Ex libris of Dr Joseph Szent-Ivány found in the copy of the book *Australian Butterflies in Colour* (HNHM Lepidoptera collection, library, Ec 793)

Gyökereitől nem tudott és nem is akart megszabadulni új hazájában se. Hűséges maradt a magyar kultúrához (ANONYMUS 1988). Saját könyvtárának *ex libris*ébe vésett Biró Lajos portré mély hazaszeretetről, és talán honvágyról is árulkodik (9. ábra). Könyvtárát, különlenyomat gyűjteményét és az entomológiai kutatásokhoz kötődő személyes iratait a Magyar Természettudományi Múzeumra hagyományozta, amelyek örökhatározó akarata szerint halála után Budapestre kerültek. Bár porai Ausztrália földjében nyugosznak, adományán keresztül ha a test nem is, de az érző lélek és a tudós szellem egy része mégiscsak hazai földön lelt a végső pihenésre. Mi, magyar lepkészek, legyünk hálásak ezért!

DR. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1936 ÉS 1945 KÖZÖTT NYOMTATÁSBAN MEGJELENT MŰVEI

A publikációkat évszerinti megjelenési sorrendjük alapján, egy éven belül pedig a címek betűrendjében közöljük. Szent-Ivány munkáira a számmal hivatkoztunk. A szerző vagy szerzők nevét az eredeti írásmód szerint adjuk. A cím a dolgozat eredeti címe. Ha van más nyelvű cím is (például az idegennyelvű kivonathoz) azt kerek zárójel között idézzük.

1. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1936a: A kis medve-lepke (*Arctia Caja* L.) változékonysága történelmi Magyarországon. [The variability of Garden Tiger (*Arctia caja* L.) in historical Hungary] – Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Állatrendszertani Intézete, Budapest, 34 pp. III pl.
2. SZENT-IVÁNY J. 1936b: Halászsasok Gömörben, kemény télen. [Ospreys in Gömör, during hard winter.] – *A Természet* 32(1): 17.
3. SZENT-IVÁNY J. 1937a: Beitrag zur Rhopaloceren-Fauna der Slowakei (C.S.R.). – *Internationale Entomologische Zeitschrift* 51(11–12): 106–108, 121–124.
4. Dr. J. VON SZENT-IVÁNY 1937b: Hat das hypersensible Geruchsorgan der Schmetterlinge eine tiergeographische Bedeutung? – Gleichzeitig ein Versuch mit dem Fichtenschwärmer (*Sphinx pinastri* L.). – *Internationale Entomologische Zeitschrift* 51(25): 244–246.
5. SZENT-IVÁNY JÓZSEF dr. 1937c: Kőszeg vidékének lepke-faunája. I. Nagylepkék. – (Macrolepidoptera.) (The Butterflies of the Environs of Kőszeg. I. Macrolepidoptera.) – *Vasi Szemle* 1(4): 365–380.
6. Dr. J. V. SZENT-IVÁNY 1937d: Zur Frage der zoogeographischen Einteilung des Karpathenbeckens. – *Festschrift zum 60. Geburtstag von Professor Dr. Embrik Strand* 3: 565–567.
7. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938a: A Gömöri medence nappali lepke faunája. [The butterfly fauna of the Gömör basin.] – *Folia entomologica hungarica* 3(1–4): 154–160.
8. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938b: A történelmi Magyarország nagy-lepke faunájának elemei. (Gli Elementi Della Fauna dei Macrolepidopteri in Ungheria storica.) – *Folia entomologica hungarica* 3(1–4): 133–146.
9. Dr. J. V. SZENT-IVÁNY 1938c: Beitrag zur Kenntnis der Apterygoten-fauna des Karpatenbeckens. – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(4): 90–93.
10. Dr. J. V. SZENT-IVÁNY 1938d: Beitrag zur Lepidopterenfauna der Pótharasztpuszta. (Gr. Ung. Tiefebene.) – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(4): 65–70.

11. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938e: Beköszöntő. (Vorwort.) – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(1): 1–3.
12. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1938f: Bemerkungen über einige Noctuiden und Geometriden des Karpatenbeckens. – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(4): 95–98.
13. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1938g: Cidaria (Xanthorhoë) obstipata ab. kuthyi nov. ab. – *Internationale Entomologische Zeitschrift* 52(8): 57–58.
14. Dr. SZENT-IVÁNY J. 1938h: Dr. Czekelius Dániel. – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 55–58.
15. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938i: Lepidopterologiai jegyzetek I. [Notes of lepidopterology I.] – *Folia entomologica hungarica* 3(1–4): 113–115.
16. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938j: Lepidopterologiai jegyzetek II. [Notes of lepidopterology II.] – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 3–5.
17. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938k: Néhány új adat Bars megye lepkefaunájához. [Some new data to the faunistical knowledge of Bars county.] – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 66–68.
18. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1938l: Neue entomofaunistische Angaben aus Ungarn. – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(4): 81–82.
19. Dr-e J. DE SZENT-IVÁNY 1938m: Nova Data Lepidopterologica ex Hungaria Historica. – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(1): 13.
20. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1938n: Palimpsestis or var. albingensis Warn. in der großen ungarischen Tiefebene. – *Zeitschrift des Oesterreichischen Entomologen-Vereines* 23(10): 98–99.
21. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938o: Parnassius apollo var. cohaerens Schultz az Alacsonytátrából. [Parnassius apollo var. cohaerens Schultz from the Low Tatras.] – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 69–74.
22. Dr. ph. J. DE SZENT-IVÁNY 1938p: Quelques Remarquables cas de la Gradation chez les Macrolépidoptères dans le Bassin des Carpathes. (A gradáció néhány jellemző esete nagy lepékénél a Kárpáti medencében.) – *Folia entomologica hungarica* 3(1–4): 63–69.
23. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938q: Seitz Adalbert Dr. élete és munkája. [The life and work of Dr Adalbert Seitz.] – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 75–80.
24. D. ph. JOSEPH SZENT-IVÁNY 1938r: Sketch of the Zoogeographical Division of the Carpathians Basin Regarding the Distribution of the Macrolepidoptera. – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 31: 129–136.
25. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938s: Új melanotikus és nigrisztikus Argynnis-alakok Magyarországon. (Neue nigristische und melanistische Argynnis-formen aus Ungarn.) – *Folia entomologica hungarica* 4(3): 93–98.
26. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938t: VII. Nemzetközi Rovartani Kongresszus Berlinben. [The 7th International Congress of Entomology in Berlin.] – *A Királyi Magyar Természettudományi Társulat 1939 évre szóló Évkönyve*: 75–78.
27. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1938u: Wagner Frigyes.† – *Folia entomologica hungarica* 4(1–2): 65–66.
28. Dr. Á. SOÓS & Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1938: Zusammenstellung der im Jahre 1937 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 1(4): 99–102.
29. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1939a: Beitrag zur Lepidopterenfauna von Karpatorussland. – *Fragmenta faunistica hungarica* 2(4): 64–66.
30. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1939b: Das Köszegei Gebirge (Westungarn) als Treffpunkt mediterraner, alpiner, karpatischer und pontopannonischer Elemente. – *Verhandlungen VII. International Kongress für Entomologie*: 432–436.
31. J. VON SZENT-IVÁNY 1939c: Eine melanistische Form von *Hyperiodes turca* L. (Lepidopt., Noctuidae) aus Ungarn. – *Hyp. turca* f. *nigrosa* nov. f. – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 32: 128–130.

32. SZENT-IVÁNY JÓZSEF dr. 1939d: Kőszeg vidékének lepke-faunája. II. Apró lepkék (Microlepidoptera). – 1. Fényiloncák (Pyralidae). (The Butterflies of the Environs of Kőszeg II. Microlepidoptera 1. Pyralidae.) – *Vasi Szemle* 1(6): 78–84.
33. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1939e: New Data of Pyralidae of the Carpathian's Basin. – *Fragmenta faunistica hungarica* 2(1): 13.
34. J. SZENT-IVÁNY 1939f: The Migration of the *Pieris brassicae* in Hungary in the Year 1937. (A *Pieris brassicae* vándorlása Magyarországon 1937-ben.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 32: 131–135.
35. Dr. Á. SOÓS & Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1939: Zusammenstellung der im Jahre 1938 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 2(4): 67–70.
36. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1939g: Zwei seltsame biologische Beobachtungen bei Lepidopteren. – *Zoologischer Anzeiger* 125(1–2): 47–48.
37. SZENT-IVÁNY JÓZSEF dr. 1940a: Adatok a kőszegvidéki ugróvillás rovarok (Collembola) ismeretéhez. (Beitrag zur Kenntniss der Collembolen-Fauna der Umgebung von Kőszeg.) – *Vasi Szemle* 7(7–8): 425–439.
38. FRITZ GRAESER & JOSEF VON SZENT-IVÁNY 1940: Beitrag zur Kenntnis der Lepidopterenfauna der Halbinsel Tihany. (Adatok a tihanyi félsziget lepkefaunájának ismeretéhez.) – *Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái* 12: 213–244.
39. Dott. G. DI SZENT-IVÁNY 1940b: Due nuove luoghi in Ungheria dove si trova la *Lycaena arcas*. (Lepidopt.). – *Fragmenta faunistica hungarica* 3(2): 29.
40. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1940c: Lepidopterologiai jegyzetek III. [Notes of lepidopterology III.] – *Folia entomologica hungarica* 5(1–4): 1.
41. PÁTKAI IMRE & SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1940: Madárfaunisztikai megfigyelések a pótharaszti pusztában (Pestmegye). (Avifaunistische Beobachtungen in der Pótharasztpuszta (Grosse Ungarische Tiefebene).) – *Mathematikai és Természettudományi Értesítő* 59(1): 330–349.
42. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1940d: Neue Angaben über die Verbreitung der Collembolen im Komitate Bars. – *Fragmenta faunistica hungarica* 3(4): 119–121.
43. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1940e: Neue lepidopterologische Angaben aus Ungarn. – *Fragmenta faunistica hungarica* 3(3): 75–79.
44. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1940f: Vasvári Miklós I. (1936. VI–X.) és II. (1937. V–VIII.) kisázsiai kutató-útjának állattani eredményei. (Zoologische Ergebnisse der ersten (VI–X. 1936.) und zweiten (V–VIII. 1937.) Forschungsreise N. Vasvári's in Kleinasien.) – *Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítője* 59: 350–359.
45. Dr. Á. SOÓS & Dr. J. SZENT-IVÁNY 1940: Zusammenstellung der im Jahre 1939 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 3(4): 125–128.
46. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1941a: Bemerkungen über einige paläarktische Geometriden und Mikrolepidopteren nebst Beschreibung neuer Formen. – *Deutsche entomologische Zeitschrift Iris* 55: 109–124.
47. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1941b: H. Rebel emlékezete. [The memory of H. Rebel.] – *Folia entomologica hungarica* 6(3–4): 43–48.
48. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1941c: Lepidopterologiai jegyzetek IV. (Lepidopterologische Notizen IV.) – *Folia entomologica hungarica* 6(3–4): 121–128.
49. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1941d: Neue Angaben zur Verbreitung der Pseudoscorpione im Karpatenbecken. – *Fragmenta faunistica hungarica* 4(4): 85–90.
50. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1941e: Neue Formen und Fundorte von Lepidopteren im Karpatenbecken. – *Fragmenta faunistica hungarica* 4(4): 97–106.
51. Dr. SZENT-IVÁNY J. 1941f: Sajó Károly †. – *Folia entomologica hungarica* 6(3–4): 41–43.
52. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1941g: Újabb adatok Magyarország ugróvillás rovarainak (Collembola)

- ismeretéhez. (Neue Angaben zur Kenntnis der Springschwänze (Collembola) Ungarns.) – *Folia Entomologica Hungarica* 6(1–2): 20–27.
53. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1941b: Über die Melanismus von *Hyperiodes turca* L. und *Hydroecia leucographa* Bkh. – *Fragmenta faunistica hungarica* 4(2): 48–51.
54. Dr. Á. SOÓS & DR. J. SZENT-IVÁNY 1941: Zusammenstellung der im Jahre 1940 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 4(4): 117–119.
55. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1942a: 1939. évi északnémetországi lepkegyűjtéseim eredményei. (Meine lepidopterologischen Sammelergebnisse 1939 in Norddeutschland.) – *Folia entomologica hungarica* 7(1–4): 84–95.
56. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1942b: Adatok Tiszaderzs lepkefaunájának ismeretéhez. (Beitrag zur Kenntnis der Lepidopterenfauna von Tiszaderzs.) – *Folia entomologica hungarica* 7(1–4): 109–112.
57. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1942c: Beitrag zur Kenntnis der Pyralididenfauna von Rákoskeresztúr. – *Fragmenta faunistica hungarica* 5(3–4): 97–99.
58. J. VON SZENT-IVÁNY & T. UHRIK-MÉSZÁROS 1942: Die Verbreitung der Pyralididen (Lepidopt.) im Karpatenbecken. Ergänzende Angaben, Berichtigungen, Kritische Bemerkungen, zur „Fauna Regni Hungariae.“ (A Pyralididae-család (Lepidopt.) elterjedése a Kárpáti medencében. Kiegészítő adatok, helyesbítések, kritikai megjegyzések a faunakatalógushoz.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 35: 105–196.
59. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1942d: Dr. Gombocz Endre: A Királyi Magyar Természettudományi Társulat története. (Könyvismertetés.) [Dr Endre Gombocz: The history of Királyi Magyar Természettudományi Társulat. (Book review.)] – *Folia entomologica hungarica* 7(1–4): 117–118.
60. J. v. SZENT-IVÁNY 1942e: Eine einfache neue Sammelmethode von moosbewohnenden Kleinarthropoden. (Egyszerű új módszer erdei mohában élő apró izeltlábúak gyűjtésére.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 35: 201–205.
61. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1942f: Növényegészségügyi Évkönyv 1. 1937–1940. (Könyvismertetés.) [Annals of Növényegészségügy. (Book review.)] – *Folia entomologica hungarica* 7(1–4): 114–116.
62. J. v. SZENT-IVÁNY 1942g: Ostafrikanische Heteroceren (Lepidopt.) von Baron Bornemissza und Kittenberger Gesammelt, nebst Beschreibung von 3 neuen Lasiocampiden. (Keletafrikai Heterocerák (Lepidopt.) báró Bornemissza és Kittenberger gyűjtéséből, két [!] új Lasiocampida leírásával.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 35: 63–68.
63. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1942h: *Reskovitsia* nov. gen. für *Orenaia alborivulalis* Ev., sowie nähere Angaben über die Verbreitung und Variabilität dieser Art in Ungarn. (Lepidopt.) – *Fragmenta faunistica hungarica* 5(2): 1–9.
64. Dr. J. v. SZENT-IVÁNY 1942i: *Teracotona Uhrlik-Mészárosi* nov. spec., Eine neue Arctiidae aus Ost-Afrika. (*Teracotona Uhrlik-Mészárosi* nov. spec., új medvelepkefaj Keletafrikából.) – *Folia entomologica hungarica* 7(1–4): 97–99.
65. Dr. Á. SOÓS & DR. J. SZENT-IVÁNY 1942: Zusammenstellung der im Jahre 1941 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 5(3–4): 123–126.
66. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943a: A bogáncspille tömeges megjelenése s más tavaszi megfigyelések a tihanyi félszigeten. [The mass-appearance of Painted Lady and further springtime observations in the Tihany peninsula.] – *Folia entomologica hungarica* 8(1–4): 99–101.
67. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943b: A rovarok fehérjeképzése a levegő nitrogénjéből. [The nitrogen-based protein-synthesis of insects.] – *Folia entomologica hungarica* 8(1–4): 90–91.
68. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943c: Adatok a Mátra nyugati részének *Macrolepidoptera*-faunájához. (Eine *Macrolepidopteren*-Ausbeute aus dem westlichen Mátra-Gebirge.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 36: 174–178.

69. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1943d: Avifaunistische Beobachtungen im nördlichen Teil des Komitates Borsod. – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(4): 141–151.
70. Dott. J. SZENT-IVÁNY 1943e: Contributo alla conoscenza de la fauna macrolepidotterologica dei dintorni di Hodász (comitato: Szatmár). – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(1): 22–24.
71. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1943f: Depressarien-Angaben (Lepidopt.) aus der Sammlung des Ungarischen National-Museums I. – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(1): 31–32.
72. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1943g: Depressarien-Angaben (Lepidopt.) aus der Sammlung des Ungarischen National-Museums II. – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(3): 98–101.
73. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1943h: Die Orientalische Lachtaube in der südlichen Bácska. – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(3): 112–113.
74. J. VON SZENT-IVÁNY 1943i: Faunistische und oekologische Beobachtungen an den Lepidopteren der Halbinsel von Tihany. (Lepkefaunistikai és -oekologiai megfigyelések a Tihanyi-félszigeten.) – *A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái* 15: 340–357.
75. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943j: Felhívás! [An appeal.] – *Folia entomologica hungarica* 8(1–4): 101.
76. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943k: Néhány szó a Kárpátmedence állatföldrajzi felosztásáról különös tekintettel a fényiloncák (Pyralididae) elterjedésére. (Einige Worte über die zoogeographische Einteilung der Karpatenbeckens mit besonderer Rücksicht auf die Verbreitung der Zünsler (Pyralididae).) – *A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái* 15: 502–510.
77. J. VON SZENT-IVÁNY 1943l: Über die Variabilität von *Tholera cespitis* F. (Lepidopt., Noctuidae), mit Beschreibung einer neuen Form aus Ungarn. (A *Tholera cespitis* F. (Lepidopt., Noctuidae) változékonyságáról egy új magyarországi alak leírásával.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 36: 168–173.
78. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1943m: Vargha György százados rovargyűjtése Oroszországban. [The insect collectings of captain György Varga in Russia] – *Folia entomologica hungarica* 8(1–4): 86–87.
79. Dr. Á. SOÓS & Dr. J. SZENT-IVÁNY 1943: Zusammenstellung der im Jahre 1942 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 6(4): 158–160.
80. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1944a: A ruhamoly. [The common clothes moth.] – *Bűvár* 10(1): 18–21.
81. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1944b: Lepkefaunistikai és Oekologiai megfigyelések a Magyar Nemzeti Múzeum Albrecht Kir. Herceg Biológiai Állomása környékén. (Lepidopterenfaunistische und ökologische Beobachtungen in der Umgebung der Erzherzog Albrecht Biologischen Station des Ungarischen National-Museums.) – *Albertina A Magyar Nemzeti Múzeum Albrecht Királyi Herceg Biológiai Állomásának Kiadványai* 1: 135–148.
82. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1944c: Über die Systematik, Verbreitung und Biologie einiger ungarischer Noctuiden und Geometriden. – *Fragmenta faunistica hungarica* 7(1): 20–26.
83. SZENT-IVÁNY J. 1944d: Madártani megfigyeléseim a Bódva mentén. [My ornithological observations along the river Bódva.] – *Uj Magyar Museum* 4(2): 244–255.
84. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1945a: Adatok a Nagyalföld Geometridáinak phaenológiájához és elterjedéséhez. [Data to the phenology and distribution of Geometridae of the Nagyalföld.] – *Alföldi Tudományos Gyűjtemény* 1: 334–360.
85. Dr. J. SZENT-IVÁNY 1945b: Faunistische und ökologische Angaben über die Adelinen (Lepidopt.) des Karpatenbeckens mit Beschreibung zwei neuer Arten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 8(1–4): 7–10.
86. Dr. SZENT-IVÁNY JÓZSEF 1945c: Tervezet az Alföld állatvilágának kutatására. [Project of the faunistic exploration of the Alföld.] – *Alföldi Tudományos Gyűjtemény* 1: 327–333.
87. Dr. Á. SOÓS & Dr. J. SZENT-IVÁNY 1945: Zusammenstellung der im Jahre 1943 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. – *Fragmenta faunistica hungarica* 8(1–4): 30–32.

A DR. SZENT-IVÁNY ÁLTAL 1938 ÉS 1945 KÖZÖTT LEÍRT LEPIDOPTERA TAXONOK JEGYZÉKE

Az alábbiakban felsoroljuk betűrendben a Dr. Szent-Ivány által lepkék számára javasolt tudományos neveket. Először a génuszcsoport nevek (egy név), majd a fajcsoport nevek (36 név) következnek.

A fajcsoport nevek esetében megadjuk a Kódex szabályainak megfelelő helyesírásban a fajnevet (a családnévvel), majd kettőspont után az eredeti többtagú kombinációt, a leírás hivatkozását évszámmal és betűvel utalva az irodalomjegyzékben visszakereshető munkára, pontosan oldalszámmal, a típus vagy típusok jellegére és ivarára (egyben utalva az őrzőhelyre) és a típuslelőhelyre. Az ezt követő jegyzetben ismertetjük a típusanyagot, utalunk az általunk ábrázolt névhordozó példányra, és dióhéjban tárgyaljuk a név taxonómiai helyzetét. A kövér normál betűvel szedett nevek szinonimek, a kövér dőlt betűsek érvényesek.

A következő hat taxon esetében nem találtunk példányokat a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményében: *csernyi* (*Amathes*), *kuthyi* (*Cidaria*), *nigricaria* (*Amathes*), *pseudoilica* (*Sarrothripus*), *uhrikmeszarosi* (*Rhinosia*) és *tihanyensis* (*Monima*). Ezeket nem ábrázoljuk. Viszont a fennmaradó 30 taxon névhordozó (holotípus vagy szintípus) példányait és a hozzá tartozó cédulákat mind képpel is dokumentáljuk (10–39. ábrák). Mind a példányokat, mind pedig a hozzá tartozó cédulákat felülnézetben ábrázoljuk. Ha valamelyik cédula fonákján is van írás, azt is dokumentáljuk (zöld keretbe helyezett cédulák). A képdokumentációt a Magyar Természettudományi Múzeum lepkegyűjteményi digitalizáló munkaállomásán készítettük.

Rövidítések: MTM = Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest; NHMW = Naturhistorisches Museum, Wien.

Génuszcsoportnevek

Reskovitsia (Crambidae): *Reskovitsia* Szent-Ivány 1942h: 56. Generotípus: *Oreanaia alborivularis* Eversmann, 1844. GOATER, NUSS & SPIEDEL (2005: p. 70) szerint az *Evergestis* Hübner, 1825 (generotípus: *Pyralis marginalis* [Denis et Schiffermüller], 1775) egyik fiatalabb szubjektív szinonimja (vö. FAZEKAS 2013).

Fajcsoportnevek

amaculellus (Pyralidae): *Crambus inquinatellus* ab. *amaculellus* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942: 118, hím és nőstény szintípusok (MTM, NHMW),

Magyarország: „Budafok, Budapest, Gizellafalva, Ofen”. Az MTM anyagai közt három Uhrik-Mészáros által „Typus”-ként felcédulázott szintípuspéldányt találtunk: (1) Budapest, Rózsadomb, 1913.VIII.30, Csiki (10. ábra) (ábrázolva: SZENT-IVÁNY 1941c: fig. IV/6), (2) Budapest, Gellérthegy, 1913.IX.2., Tuzson (ábrázolva: SZENT-IVÁNY 1941c: fig. IV/5) és (3) Gizellafalva, 1919.VIII.31, Csiki. Ezekre a példányokra később „Paratypus” cédula is került. Az MTM anyagaiban 47 korabeli példány van Budafokról (leg. Schmidt, Ujhelyi és Uhrik), minden bizonnyal ezek között van(nak) a budafoki szintípus(ok), de meghatározásuk nem lehetséges. A taxont BLESZYNSKI (1965: 239) az *Agriphila inquinatella* ([Denis et Schiffermüller], 1775) egyszínű formájának tartja, s mint ilyen, annak fiatalabb szubjektív szinonimja.

aszneri (Pyralidae): *Crambus deliellus ab. aszneri* Szent-Ivány, 1941a: 116, holotípus hím (MTM), Románia: „Herkulesbad”. Az MTM anyagai között a típuspéldányt megtaláltuk (11. ábra). A taxont BLESZYNSKI (1965: 233) az *Agriphila deliella* (Hübner, [1813]) sötét formájának tartja, s mint ilyen, annak fiatalabb szubjektív szinonimja (v.ö. SLAMKA 2008: 36).

bartuci (Geometridae): *Lythria purpuraria forma Bartuci* Szent-Ivány, 1945a: 342, holotípus nőstény (MTM), Magyarország: „Ujszász”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy idegen (Uhrik-Mészáros?) kéz által írt típus-cédulával. (12. ábra). SCOBLE (1999) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Lythria purpuraria* (Linnaeus, 1758) fiatalabb szubjektív szinonimja.

bellinchenensis (Geometridae): *Anaitis plagiata f. bellinchenensis* Szent-Ivány, 1942a: 93, holotípus hím ([MTM]), Lengyelország: „Bellinchen an der Oder, Ziegeleigrube”. A leírás a holotípus örzőhelyét nem említi. Az MTM anyagai között a példányt megtaláltuk (13. ábra). SCOBLE (1999) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Aplocera plagiata* (Linnaeus, 1758) fiatalabb szubjektív szinonimja.

cinereoradicica (Gelechiidae): *Gelechia rhombella ab. cinereoradicica* Szent-Ivány, 1941a: 120, holotípus hím ([MTM]), Magyarország: „Ujpest”. A leírás nem adja meg a holotípus örzőhelyét. Az MTM anyagai között a példányt megtaláltuk (14. ábra). A nevet a *Gelechia rhombella* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimjaként tartják nyilván (MARKKU 2014).

csernyi (Noctuidae): *Amathes laevis ab. Csernyi* Szent-Ivány, 1944c: 21, holotípus nőstény (MTM), Magyarország: „Budapest”. Az MTM gyűjteményében a példányt nem találtuk. POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Agrochola laevis* (Hübner, 1803) fiatalabb szubjektív szinonimja.

deliblatica (Pyrilidae): *Loxostege sulphuralis deliblatica* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942: 168, meghatározatlan ivarú szintípusok (MTM), Szerbia: „Fehértelep (Sandsteppe von Deliblát)”. A leírás 11 Schmidt és Ujhelyi által 1911 és 1914. folyamán gyűjtött példányról készült, holotípust nem jelöltek ki a szerzők. A szintípusokból hat példány megtaláltunk az MTM gyűjteményében, ezek közül egyet „Co-Typus”, kettőt „Typus” cédulával láttak el a szerzők (15. ábra). SLAMKA (2013: 21) munkájában a taxont, mint faj jelzi a *Loxostege deliblatica* néven.

dezsoei (Geometridae): *Lythria purpurata forma Dezsői* Szent-Ivány, 1945a: 343, holotípus hím (MTM), Magyarország: „pótharasztpusztai természetvédelmi területen” (= Pótharaszt). Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy írógéppel írt típuscédulával (16. ábra). SCOBLE (1999) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Lythria purpuraria* (Linnaeus, 1758) fiatalabb szubjektív szinonimja.

hartigi (Lasiocampidae): *Anadiasa Hartigi* Szent-Ivány, 1942g: 66, holotípus hím (MTM), Tanzánia: „Moshi (Kilima-Ndjaró)”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy Szent-Ivány-féle típus-cédulával (17. ábra). A leírásban a holotípus nőtényként van feltüntetve. A példányt 2011-ben Roman Yakovlev (Oroszország, Barnaul) kikölcsönözte és felboncolta. A taxont legjobb ismereteink szerint még nem revideálták. MARKKU (2014) nem sorolja fel. A wikipédián több helyen is, mint önálló faj jelenik meg, de ezek forrása a londoni Natural History Museum online névjegyzéke, ami a régi katalógus-regiszteren alapszik. Ebben minden fajcsoport név binominális alakban szerepelt, függetlenül attól, hogy fajként, alfajként vagy egyedi eltérésként írták le (vö. DE PRINS & DE PRINS 2015).

heringi (Lasiocampidae): *Philotherma Heringi* Szent-Ivány, 1942g: 64, holotípus hím (MTM), Tanzánia: „Shirati”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy Szent-Ivány-féle típus-cédulával (18. ábra). A példányt 2011-ben Roman Yakovlev (Oroszország, Barnaul) kikölcsönözte és felboncolta. A taxont legjobb ismereteink szerint még nem revideálták. MARKKU (2014) nem sorolja fel. A wikipédián több helyen is, mint önálló faj jelenik meg, de ezek forrása a londoni Natural History Museum online névjegyzéke, ami a régi katalógus-regiszteren alapszik. Ebben minden fajcsoport név binominális alakban szerepelt, függetlenül attól, hogy fajként, alfajként vagy egyedi eltérésként írták le (vö. DE PRINS & DE PRINS 2015).

hungarica (Oecophoridae): *Depressaria Reichlini hungarica* Szent-Ivány, 1943g: 99, 8 hím és 2 nőtény szintípus (MTM), Magyarország, Románia: „Budafok,

Borosjenő, Herkulesfürdő, Vasasszentgothárd”. Az MTM gyűjteményében öt budafoki hím, egy budafoki nőstény, két borosjenői, egy herkulesfürdői és egy vasasszentgothárdi típust találtunk. Egy budafoki hímen „Typus ♂” (19. ábra) és egy budafoki nőstényen „Typus ♀”, tussal írt (Uhrik-Mészáros?) cédulát találtunk. Ezek a cikkben megjelölt típusok (az eredeti megszövegezésben: „Typen”). Később Gozmány László a hím példányra piroskeretes múzeumi „Holotypus”, a nőstényre pedig „Allotypus” cédulát húzott, a többit pedig ugyanilyen módon paratípusként jelölte meg. A nevet fiatalabb szinonimként GOZMÁNY (1958: 62) a *Depressaria pimpinellae* Zeller, 1839 alá vonta. A típuspéldányok ennek megfelelően a gyűjteményben a *D. pimpinellae* név alatt találhatóak, de jó muzeológusként Gozmány megtartotta Szent-Ivány kurátori céduláját is (40. ábra).

hungarica (Psychidae): *Psychidea helvetica* var. *hungarica* Szent-Ivány, 1941e: 101, holotípus hím ([MTM]), Magyarország: „Pótharasztpuszta (Grosse Ungarische Tiefebene, unweit des Naturschutz-gebietes 'Forrás erdő')”. Az MTM anyagai között a példányt megtaláltuk (20. ábra). A nevet MARKKU (2014) listája nem tartalmazza, bizonyosan a *Bijugis bombycella* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimja.

kiboshoica (Arctiidae): *Seirarctia melanocera* f. *kiboshoica* Szent-Ivány, 1942g: 64, holotípus nőstény (MTM), Tanzánia: „Kibosho”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő- és egy feltételezhetően Velez Zsigmond által készített írógépellt határozó-cédulával (21. ábra). A taxont legjobb ismereteink szerint még nem revidéálták. MARKKU (2014) nem sorolja fel. A wikipédián több helyen is, mint önálló faj jelenik meg, de ezek forrása a londoni Natural History Museum online névjegyzéke, ami a régi katalógus-regiszteren alapszik. Ebben minden fajcsoport név binominális alakban szerepelt, függetlenül attól, hogy fajként, alfajként vagy egyedi eltérésként írták le (vö. PRINS & PRINS 2015).

kittenbergeri (Lasiocampidae): *Philotherma Kittenbergeri* Szent-Ivány, 1942g: 65, holotípus nőstény (MTM), Tanzánia: „Mtoya-Kifaru”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy Szent-Ivány-féle típus-cédulával. (22. ábra). A példányt 2011-ben Roman Yakovlev (Oroszország, Barnaul) kikölcsönözte és felboncolta. A taxont legjobb ismereteink szerint még nem revidéálták. MARKKU (2014) nem sorolja fel. A wikipédián több helyen is, mint önálló faj jelenik meg, de ezek forrása a londoni Natural History Museum online névjegyzéke, ami a régi katalógus-regiszteren alapszik. Ebben minden fajcsoport név binominális alakban szerepelt, függetlenül attól, hogy fajként, alfajként vagy egyedi eltérésként írták le (vö. DE PRINS & DE PRINS 2015).

koenigi (Noctuidae): *Hydroecia leucographa* f. *Königi* Szent-Ivány, 1941h: 51, holotípus nőstény (MTM), Románia: „Temesvár”. Az MTM anyagai között a példányt megtaláltuk (23. ábra). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan a *Gortyna borelii lunata* (Freyer, 1843) fiatalabb szubjektív szinonimja.

kovacsi (Noctuidae): *Tholera cespitis* f. *Kovácsi* Szent-Ivány, 1943l: 171, holotípus hím (MTM), Magyarország: „Berg 'Svábhegy' in Budapest”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és a Szent-Ivány-féle típus-cédulával. (24. ábra). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan a *Tholera cespitis* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimja.

kuthyi (Geometridae): *Cidaria (Xanthorhoë) obstipata* ab. *kuthyi* Szent-Ivány, 1938g: 57, holotípus hím (?), Magyarország: „Kiskunhalas (Comitat Pest, Ungarische Großebene)”. A közlemény nem adja meg a típuspéldány őrzőhelyét. Az MTM anyagai között a típuspéldányt nem találtuk. SCOBLE (1999) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Orthomana obstipata* (Fabricius, 1794) fiatalabb szubjektív szinonimja.

mihályii (Geometridae): *Schizostege (sic!) decussata* form. *Mihályii* Szent-Ivány, 1945a: 344, holotípus nőstény (MTM), Magyarország: „Budapest”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy írógéppel írt típus-cédulával. (25. ábra). A példány a *Schistostege forsteri* Vojnits, 1973 egyik paratípus példánya (VOJNITS 1973: 331), amit a szerző fel is boncolt. SCOBLE (1999) katalógusa a Szent-Ivány féle nevet nem említi, a Vojnits-féle nevet pedig eredeti státuszában hozza. Mindkét név bizonyosan az *Schistostege decussata* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimja.

nigricaria (Noctuidae): *Amathes lucida* ab. *nigricaria* Szent-Ivány, 1944c: 23, három szintípus hím („Sammlung meines lieben Freundes K.” = Kovács gyűjtemény, MTM), Magyarország: „Fót”. Az MTM gyűjteményében kilenc, Kovács Lajos gyűjteményéből származó, a szintípusok adataival megegyező hím példányt találtunk. Ám ezek egyikére sem illik a leírás, és típuscédulát sem hordoznak. POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Agrochola nitida* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimja.

nigrosa (Noctuidae): *Hyperiodes turca* forma *nigrosa* Szent-Ivány, 1939c: 130, holotípus hím (MTM), Magyarország: „Insel in der Donau bei Dunapentele (ungef. 70 km südlich von Budapest)”. Az MTM anyagai között a típuspéldányt megtaláltuk (26. ábra). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan a *Mythimna turca* (Linnaeus, 1761) fiatalabb szubjektív szinonimja.

orientalis (Erebidae): *Trichaeta bivittata orientalis* Szent-Ivány, 1942g: 63, holotípus nőstény (MTM), Tanzánia: „Moshi (Kilima-Ndjaru)”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő- és egy feltétlenül Velez Zsigmond által készített írógépelte határozó-cédulával (27. ábra). A példányt Karl Jordan (1861–1959) is vizsgálta, feltehetően akkor, amikor 1927-ben részt vett Budapesten megrendezett X. nemzetközi állattani kongresszuson (CSIKI 1927: 32). A taxont legjobb ismereteink szerint még nem revideálták. MARKKU (2014) nem sorolja fel. A wikipédián több helyen is, mint önálló faj jelenik meg, de ezek forrása a londoni Natural History Museum online névjegyzéke, ami a régi katalógus-regiszteren alapszik. Ebben minden fajcsoport név binominális alakban szerepelt, függetlenül attól, hogy fajként, alfajként vagy egyedi eltérésként írták le (vö. PRINS & PRINS 2015).

pomazensis (Noctuidae): *Amathes laevis* ab. *pomázensis* Szent-Ivány, 1944c: 22, holotípus nőstény ([MTM]), Magyarország: „Berg 'Kőhegy' in der Nähe der Ortschaft Pomáz (nördlich von Budapest)”. A leírásban a holotípus őrzőhelye nincs megadva. Az MTM gyűjteményében a típuspéldányt megtaláltuk, Uhrik-Mészáros által kézzel írt típuscédulával (28. ábra). A példányt Kovács Lajos (1900-1971) gyűjtötte, és csak később kerülhetett be a gyűjteménybe, amikor múzeumi alkalmazott lett, mivel „coll. Dr. L. Kovács” növendékcédulát hordoznak (BÁLINT 2013). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Agrochola laevis* (Hübner, 1803) fiatalabb szubjektív szinonimja.

pseudoilica (Noctuidae): *Sarothripus Revayana* ab. *pseudoilica* Szent-Ivány, 1943i: 345, holotípus nőstény (?), Magyarország: „Tihany”. A leírásban a holotípus őrzőhelye nincs megadva. A példányt az MTM gyűjteményben nem találtuk. POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan a *Nycteola revayana* (Scopoli, 1772) fiatalabb szubjektív szinonimja.

reskovitsiella (Adelidae): *Adela Reskovitsiella* Szent-Ivány, 1945b: 10, holotípus hím (MTM), Magyarország: „Eger (Nordungarn)”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy Szent-Ivány-féle típus-cédulával. (29. ábra). Mikhail Kozlov 1999-ben a példányt (és a taxont) az *Adela maz-zolella* (Hübner, 1801) nevű faj képviselőjének határozta, tehát a Szent-Ivány féle taxon annak fiatalabb szubjektív szinonimja (KOZLOV 2006).

rufa (Noctuidae): *Amathes laevis* ab. *rufa* Szent-Ivány, 1944c: 21, 5 szintípus nőstény ([MTM]), Magyarország: „Budapest”. A leírásban a típusok őrzőhelye nincs megadva. Az MTM gyűjteményében négy típuspéldányt találtunk, mindegyiken Uhrik-Mészáros által kézzel írt típuscédulával (30. ábra). A példányokat Kovács

Lajos gyűjtötte, és csak később kerülhettek be a gyűjteménybe (lásd fent „pomazensis”). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Agrochola laevis* (Hübner, 1803) fiatalabb szubjektív szinonimja.

schmidti (Pyralidae): *Pyrausta rectefasciata* ab. *Schmidti* Szent-Ivány, 1941e: 105, holotípus hím ([MTM]), Magyarország: „Mezőzáh (Kom. Kolos)”. A leírásban a holotípus őrzőhelye nincs megadva. Az MTM anyagai között a példányt megtaláltuk (31. ábra). SLAMKA (2013: 41) a nevet mint a *Pyrausta cingulata* (Linnaeus, 1761) legfiatalabb szubjektív szinonimja említi.

simplicellus (Pyralidae): *Crambus jucundellus* ab. *simplicellus* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942: 117, hím szintípusok (MTM, NHMW), Magyarország: „Budafok, Budapest, Plateu von Budatétény, Ofen”. Az MTM anyagi közt három Uhrík-Mészáros által „Typus”-ként felcédulázott szintípus példányt találtunk: (1) „Holotypus” adatai: Budafok, 1920.VIII.20, Uhrík (32. ábra), (2) „Allotypus” adatai: Törökbálint, 1920.VIII.1, Uhrík (ábrázolva: Szent-Ivány 1941c: fig. IV/2) és (3) „Paratypus”, adatai: Budafok, 1911.VIII.7, Újhelyi. Az eredeti leírásban Törökbálint nem szerepelt a típusok lelőhelyeként, de a táblán a példány típusként ábrázolva lett, így mi a példányt szintípusnak tekintjük. Az MTM anyagaiban a típuslelőhelyekről kisebb sorozatok vannak (Budafok, leg. Schmidt, Uhrík és Újhelyi: 38; Budapest, leg. Pável: 3, és Budapest, Kamaraerdő (= Plateau von Tétény), leg. Uhrík: 14). Bár lehetséges, hogy a gyűjtemény Gozmány-féle átrendezése előtt a *simplicellus* példányok el voltak különítve, ez a jelenlegi helyzetben már nem áll fenn. Így az eredeti típusanyagot, ami több lehetett három példánynál, nem tudjuk rekonstruálni. A taxont BLESZYNSKI (1965: 362) a *Pediasia jucundella* (Herrich-Schäffer, [1847]) világos formájának tartja, s mint ilyen, annak fiatalabb szubjektív szinonimja.

stahuljaki (Pyralidae): *Pyrausta crocealis* ab. *Stahuljaki* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942: 173, hím szintípusok (MTM), Románia, Szerbia: „Radnaer Gebirge, Fehértelep”. Az MTM gyűjteményében mind a két szintípust megtaláltuk, rajtuk a szerzők „Typus” cédulájával (33. ábra). Dr. Gozmány László a példányokat az *Ebulea testacealis* (Zeller, 1847) név alá osztotta. SLAMKA (2013: 68) szerint az *Anania crocealis* (Hübner, 1796) fiatalabb szubjektív szinonimja.

szurdokyi (Noctuidae): *Amathes laevis* ab. *Szurdokyi* Szent-Ivány, 1944c: 22, egy hím és egy nőstény szintípus (MTM), Magyarország: „Fót”. Az MTM gyűjteményében egy hím és két (!) nőstény típuspéldányt találtunk, mindegyiken Uhrík-Mészáros által kézzel írt típuscédulával (34. ábra). A példányokat Kovács Lajos gyűjtötte, és csak később kerülhettek a gyűjteménybe (lásd fent:

„pomazensis”). POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Agrochola laevis* (Hübner, 1803) fiatalabb szubjektív szinonimja.

tihanyensis (Noctuidae): *Monima miniosa* ab. *tihanyensis* Szent-Ivány, 1943i: 345, meghatározatlan ivarú holotípus (?), Magyarország: „Tihany”. A leírásban a holotípus őrzőhelye nincs megadva. A példány az MTM gyűjteményben nem találtuk. POOLE (1989) katalógusa nem említi. Bizonyosan az *Orthosia miniosa* ([Denis et Schiffermüller], 1775) fiatalabb szubjektív szinonimja.

tristriatalis (Pyralidae): *Pyrausta virginalis* ab. *tristriatalis* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942: 181, meghatározatlan ivarú szintípusok (MTM), Horvátország: „Zeng, Gravosa”. A leírás 16 szintípus alapján készült. Az MTM gyűjteményében 119 korabeli példányt találtunk Zenggről (leg. Dobiasch) és hat példányt Gravosáról (coll. Krone). Egy Zengg-i példányon találtunk a szerzők által írt „Typus” cédulát (35. ábra), további 11 Zengg-i és két Gravosa-i példányra valaki utólag „Paratypus” cédulát húzott. Ezek valószínűleg szintípusok. A példányok a *Pyrausta virginalis* név (Duponchel, 1832) alá voltak beosztva. SLAMKA (2013: 32) szerint is a *Pyrausta virginalis* fiatalabb szubjektív szinonimja.

uhríkmeszarosi (Arctiidae): *Teracotona Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1942i: 97, holotípus hím ([MTM]), Tanzánia: „Kibosho”. A leírásban a holotípus őrzőhelye nincs megadva. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta a Szent-Ivány féle típuscédulával (36. ábra). Az eredeti gyűjtőcédula a példány vizsgatagságai során vesztett el, amit a Kovács Lajos által írt cédulának tartalma is megerősít. MARKKU (2014) listája eredeti kombinációban és státuszban említi, GOODGER & WATSON (1995) munkájára hivatkozva.

uhríkmeszarosi (Gelechiidae): *Rhinosia sordidella* ab. *uhrík-mészárosi* Szent-Ivány, 1941a: 123, meghatározatlan ivarú holotípus (NHMW). Az eredeti leírásból nem derül ki, hogy a holotípust hol, mikor és ki gyűjtötte. Ehhez a bécsi múzeumban őrzött példány vizsgálata lenne szükséges. A nevet az *Orophia sordidella* (Hübner, 1796) fiatalabb szubjektív szinonimjaként tartják nyilván (MARKKU 2014).

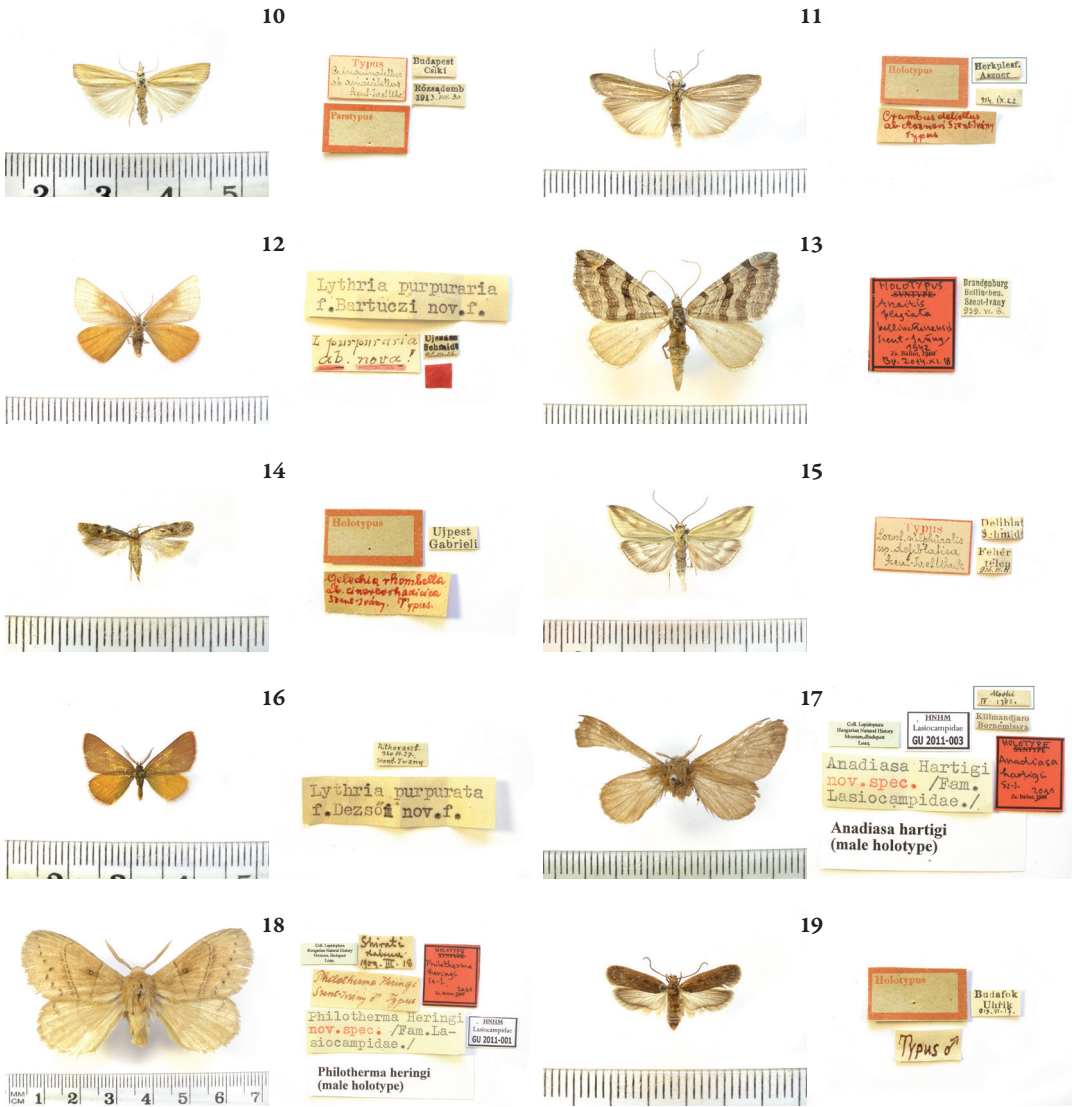
uhríkmeszarosi (Oecophoridae): *Depressaria Reichlini hungarica* ab. *Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1943g: 100, holotípus nőstény ([MTM]), Magyarország: „Budapest, Farkasvölgy”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és az Uhrík-Mészáros (?) által írt típus-cédulával (37. ábra). GOZMÁNY (1958) a nevet nem említi, de bizonyosan a *Depressaria pimpinellae* Zeller, 1839 fiatalabb szubjektív szinonimja.

uhrikmeszarosiella (Adelidae): *Adela Uhrik-Mészárosiella* Szent-Ivány, 1945b: 10, holotípus nőtény (MTM), Magyarország: „Bükk-Gebirge (Nordungarn)”. Az MTM gyűjteményében a példányt megtaláltuk, rajta az eredeti gyűjtő-, és egy Szent-Ivány-féle típus-cédulával. (38. ábra). Mikhail Kozlov 1999-ben a példányt (és a taxont) a *Chauchas rifimitrella* (Scopoli, 1793) nevű faj képviselőjének határozta, tehát a Szent-Ivány féle taxon annak fiatalabb szubjektív szinonimja (KOZLOV 2006).

zernyi (Oecophoriidae): *Rhinosia zernyi* Szent-Ivány, 1941a: 120, hím és nőtény szintípusok (MTM: 3, NHMW: 10), Horvátország: „Spalato, Gravosa, Berg Monte Biokovo, Zengg, Cusisti, Ragusa, Mostar”. Az MTM típusanyagát megtaláltuk, a Spalato-i példányt ábrázoljuk (39. ábra). Megjegyezzük még, hogy a Krone által gyűjtött nőtény szintípussal találtunk egy teljesen azonosan cédulázású másik nőtény példányt is. Ezt Szent-Ivány nem említi. A Gravosa-i és a Biokovo-i példányokat Zdenko Tokár cseh specialista 2005-ben „Cephalispheira zernyi”-nek határozta. A név jelenleg használt kombinációja *Orophia zernyi* (Szent-Ivány, 1941) (MARKKU 2014).

*

Köszönetnyilvánítás – Itt fejezzük ki köszönetünket mindazoknak, akik munkánk elkészültét készségesen segítették: Dervarics Máté (Szeged) ritka cikkek megszerzésével, Matuszka Angéla (MTM könyvtárigazgató) archív anyagok rendelkezésre bocsátásával, Nagy Enikő (MTM) könyvtári szolgáltatásokkal, Pál János (MTM) az Édenkerti csillangó festményével, és Víg Károly (Savaria Museum) fényképpel.

10–19. ábra. 10 = *Crambus inquinatellus ab. amaculellus* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942, szintípus (a) és cédulái (b). 11 = *Crambus deliellus ab. aszneri* Szent-Ivány, 1941, holotípus (a) és cédulái (b). 12 = *Lythria purpuraria forma Bartuci* Szent-Ivány, 1945, holotípus (a) és cédulái (b). 13 = *Anaitis plagiata f. bellinchenensis* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 14 = *Gelechia rhombella ab. cinereoradica* Szent-Ivány, 1941, holotípus (a) és cédulái (b). 15 = *Loxostege sulphuralis deliblatica* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942, szintípus (a) és cédulái (b). 16 = *Lythria purpurata forma Dezsői* Szent-Ivány, 1945, holotípus (a) és cédulái (b). 17 = *Anadiasa Hartigi* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 18 = *Philotherma Heringi* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 19 = *Depressaria Reichlini hungarica* Szent-Ivány, 1943, szintípus (a) és cédulái (b)

Figs 10–19. 10 = Syntype (a) and labels (b): *Crambus inquinatellus ab. amaculellus* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942. 11 = Holotype (a) and labels (b): *Crambus deliellus ab. aszneri* Szent-Ivány, 1941. 12 = Holotype (a) and labels (b): *Lythria purpuraria forma Bartuci* Szent-Ivány, 1945. 13 = Holotype (a) and labels (b): *Anaitis plagiata f. bellinchenensis* Szent-Ivány, 1942. 14 = Holotype (a) and labels (b): *Gelechia rhombella ab. cinereoradica* Szent-Ivány, 1941. 15 = Syntype (a) and labels (b): *Loxostege sulphuralis deliblatica* Szent-Ivány et Uhrik-Mészáros, 1942. 16 = Holotype (a) and labels (b): *Lythria purpurata forma Dezsői* Szent-Ivány, 1945. 17 = Holotype (a) and labels (b): *Anadiasa Hartigi* Szent-Ivány, 1942. 18 = Holotype (a) and labels (b): *Philotherma Heringi* Szent-Ivány, 1942. 19 = Syntype (a) and labels (b): *Depressaria Reichlini hungarica* Szent-Ivány, 1943

20–29. ábra. 20 = *Psychidea helvetica* var. *hungarica* Szent-Ivány, 1941, holotípus (a) és cédulái (b). 21 = *Seirarctia melanocera* f. *kiboshoica* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 22 = *Philotherma Kittenbergeri* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 23 = *Hydroecia leucographa* f. *Königi* Szent-Ivány, 1941, holotípus (a) és cédulái (b). 24 = *Tholera cespitis* f. *Kovácsi* Szent-Ivány, 1943, holotípus (a) és cédulái (b). 25 = *Schizostege (sic!) decussata* form. *Mihályii* Szent-Ivány, 1945, holotípus (a) és cédulái (b). 26 = *Hyperiodes turca* forma *nigrosa* Szent-Ivány, 1939, holotípus (a) és cédulái (b). 27 = *Trichaeta bivittata* *orientalis* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 28 = *Amathes laevis* ab. *pomázensis* Szent-Ivány, 1944, holotípus (a) és cédulái (b). 29 = *Adela Reskovitsiella* Szent-Ivány, 1945, holotípus (a) és cédulái (b)

Figs 20–29. 20 = Holotype (a) and labels (b): *Psychidea helvetica* var. *hungarica* Szent-Ivány, 1941. 21 = Holotype (a) and labels (b): *Seirarctia melanocera* f. *kiboshoica* Szent-Ivány, 1942. 22 = Holotype (a) and labels (b): *Philotherma Kittenbergeri* Szent-Ivány, 1942. 23 = Holotype (a) and labels (b): *Hydroecia leucographa* f. *Königi* Szent-Ivány, 1941. 24 = Holotype (a) and labels (b): *Tholera cespitis* f. *Kovácsi* Szent-Ivány, 1943. 25 = Holotype (a) and labels (b): *Schizostege (sic!) decussata* form. *Mihályii* Szent-Ivány, 1945. 26 = Holotype (a) and labels (b): *Hyperiodes turca* forma *nigrosa* Szent-Ivány, 1939. 27 = Holotype (a) and labels (b): *Trichaeta bivittata* *orientalis* Szent-Ivány, 1942. 28 = Holotype (a) and labels (b): *Amathes laevis* ab. *pomázensis* Szent-Ivány, 1944. 29 = Holotype (a) and labels (b): *Adela Reskovitsiella* Szent-Ivány, 1945

30–39. ábra. 30 = *Amathes laevis ab. rufa* Szent-Ivány, 1944, szintípus (a) és cédulái (b). 31 = *Pyrausta rectefasciata ab. Schmidtii* Szent-Ivány, 1941, holotípus (a) és cédulái (b). 32 = *Crambus jucundellus ab. simplicellus* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942, szintípus (a) és cédulái (b). 33 = *Pyrausta crocealis ab. Stahuljáci* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942, szintípus (a) és cédulái (b). 34 = *Amathes laevis ab. Szurdokyi* Szent-Ivány, 1944, szintípus (a) és cédulái (b). 35 = *Pyrausta virginalis ab. tristriatalis* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942, szintípus (a) és cédulái (b). 36 = *Teracotona Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1942, holotípus (a) és cédulái (b). 37 = *Depressaria Reichlini hungarica ab. Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1943, holotípus (a) és cédulái (b). 38 = *Adela Uhrík-Mészárosiella* Szent-Ivány, 1945, holotípus (a) és cédulái (b). 39 = *Rhinosia zernyi* Szent-Ivány, 1941, szintípus (a) és cédulái (b).
 Figs 30–39. 30 = Syntype (a) and labels (b): *Amathes laevis ab. rufa* Szent-Ivány, 1944. 31 = Holotype (a) and labels (b): *Pyrausta rectefasciata ab. Schmidtii* Szent-Ivány, 1941. 32 = Syntype (a) and labels (b): *Crambus jucundellus ab. simplicellus* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942. 33 = Syntype (a) and labels (b): *Pyrausta crocealis ab. Stahuljáci* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942. 34 = Syntype (a) and labels (b): *Amathes laevis ab. Szurdokyi* Szent-Ivány, 1944. 35 = Syntype (a) and labels (b): *Pyrausta virginalis ab. tristriatalis* Szent-Ivány et Uhrík-Mészáros, 1942. 36 = Holotype (a) and labels (b): *Teracotona Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1942. 37 = Holotype (a) and labels (b): *Depressaria Reichlini hungarica ab. Uhrík-Mészárosi* Szent-Ivány, 1943. 38 = Holotype (a) and labels (b): *Adela Uhrík-Mészárosiella* Szent-Ivány, 1945. 39 = Syntype (a) and labels (b): *Rhinosia zernyi* Szent-Ivány, 1941

40. ábra. Dr Szent-Ivány kutatói jegyzete a 26A/33 számú tárlófiókban: „*Depressaria Reichlini hungarica* Szent-Ivány. A törzsalak csak Dél-Bajorországból ismeretes; ez az alfaj [ismert] Magyarország több pontjáról.” (MTM Lepkegyűjtemény)

Fig. 40. Curatorial label of Dr Joseph Szent-Ivány in the drawer 26A/33: “*Depressaria Reichlini hungarica* Szent-Ivány. The nominate form is known only from South Bavaria, this subspecies [is known] from several points of Hungary.” (HNHM Lepidoptera collection)

The ten years of Dr Joseph Szent-Ivány (1910–1988) he spent in the National Museum of Hungary as an entomologist

Zsolt BÁLINT & Gergely KATONA

*Department of Zoology, Hungarian Natural History Museum,
Baross u. 13, H-1088 Budapest, Hungary
E-mails: balint@nhmus.hu, katona@nhmus.hu*

Abstract – Dr Joseph Szent-Ivány was working as the curator of Lepidoptera in the National Museum of Hungary between 1936 and 1945. In this period he played an important role in the life of professional and amateur entomologists, he was the editor of *Folia entomologica hungarica* and the founder of the periodica *Fragmenta faunistica hungarica*. During World War 2 he became a prisoner of war in the Western part of Europe from where he did not return to his motherland. He emigrated to Australia, where he became an entomologist highly revered not only in national but also in international level. In the twilight of his life his second motherland decorated him by one of the highest state award, and he became elected as a member of the Hungarian Academy of Sciences. In our study we show the less known ten years he spent in the museum in the mirror of his publications (87) and Lepidoptera taxa (37) he described. With 40 figures.

Key words – Australia, bibliography, conservation, Dr Joseph Szent-Ivány, faunistics, Hungary, lepidopterology, museology, science history, taxonomy, zoogeography

Dr Joseph Julius Hubertus Szent-Ivány, a son of an old Hungarian noble family rooted in Upper Hungary (now Slovakia), was a professional entomologist with high international reputation. His career started in the Hungarian Natural History Museum in 1936 (then a department of the National Museum of Hungary). Immediately after graduation as a zoologist under the supervision of professor Endre Dudich (1895–1971) (Fig. 1) he entered the staff of the museum where he worked as acting curator of Lepidoptera and small arthropod orders. He remained in office until 1944 when he was called for military service. His troop was taken by the allies in Germany where he became a prisoner of war. He did not return to his motherland but emigrated to Australia. There he established the research center for applied entomology in Papua New-Guinea and worked as senior scientist of the laboratory from 1954. The Szent-Ivány family could unite in 1956 and from then his wife Maria Szent-Ivány (née Lakatos) joined her husband and they remained together in harmony to the very end of their common life.

Dr Szent-Ivány was a highly skilled scientist, a man who was able to recognize problems, to determine how to find solutions and a person who was able to dedicated himself entirely to reach the distinguished goals. This is evident not

only in the works he has done in Australia, but also in that short decade he spent as a curator in the National Museum of Hungary. His doctoral thesis was dealing with phenetic plasticity of the common moth species *Arctia caja* applying statistical methods following the advice of his professor. This topic remained in his interest during his career but faunistics and zoogeography also took quite an important role. His achievements were so deeply insightful that it is obvious that they serve now as roots of the present day trends of Hungarian lepidopterology marked by names of well known workers as Lajos Kovács and László Gozmány, then András Vojnits, Zoltán Varga and László Ronkay.

During the decade he worked in the museum Dr Szent-Ivány produced 87 publications dealing with faunistics, taxonomy and zoogeography mainly of lepidopterous insects, but there were also papers discussing with other arthropod groups, and also birds. In these papers he proposed 37 species group names for lepidoptera, most of them were inspired by his interest in phenotypic plasticity – therefore most of them (78%) are considered today as synonyms of earlier established taxa. The list of papers published between 1936 and 1945 and the names he proposed (see Figs 10–40) can be found above in the Hungarian corpus of the paper.

He paid attention for collecting techniques, thus he worked out how to study some hitherto less investigated arthropod groups using his own experiences (Fig. 2). In faunistics he pointed out the importance of the Pannonian lowland, therefore he visited and collected many sites and published his results. Later these localities became nature reserves (Fig. 3).

He paid an important role in the social life of entomologists in Hungary. He was able to awake from its diapause the journal *Rovartani Lapok* under the name *Folia entomologica hungarica*, the traditional printed media of Hungarian entomologists and acted as its editor. He established a new journal with the name *Fragmenta faunistica hungarica* with the aim that the Hungarian zoologists could have a platform for their results in European languages, not only in Hungarian (Fig. 4). He offered his depth knowledge in several languages to serve their colleagues. Moreover Dr Szent-Ivány organized common events for spinning a better cloth from human relations (Figs 5–6).

The ten years what Dr Szent-Ivány spent as an entomologist in Hungary was a natural beginning of his splendid later career in Australia, where he became not only a highly appreciated applied entomologist, but he was a person in pioneering the life history of some emblematic Papuan species (Figs 7–8). This helped to promote nature conservation in general in Papua and to establish butterfly farming amongst native tribes which turned to be highly successful in national and also in international level.

Dr Joseph Szent-Ivány and his wife Maria remained faithful to Hungary and the culture they rooted in. This is well expressed by the bookplate (ex libris) of

Szent-Ivány in which the portre of Lajos Biró (1856–1931), a pioneer in exploration of Papua New-Guinea, is carved indicating faithfullness and proudness towards Hungary (Fig. 9), but probaly it hides also homesickness they felt in Australia. The ashes of Dr Szent-Ivány rest in Adelaide in Australia, but following his will a great portion of his library with various documents has been donated to the Hungarian Natural History Museum, and via this action at least a part of his soul and his spirit finds the eternal peace in the beloved motherland.

IRODALOM – REFERENCES

- ÁCS E., BÁLINT ZS., RONKAY G., RONKAY L., SZABÓKY CS., VARGA Z. & VOJNITS A. 1991: The Lepidoptera of the Bátorliget Nature Conservation Areas. – In: MAHUNKA S. (ed.): *The Bátorliget nature reserves – after forty years*. Hungarian Natural History Museum, Budapest, pp. 505–540.
- ANONYMUS 1942: Magyar Nemzeti Múzeum. Országos Magyar Természettudományi Múzeum. Tudományos tisztviselők. [National Museum of Hungary. Country Museum of Natural History. Scientific officers.] – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **35**: 206–207.
- ANONYMUS 1988: Dr. Szent-Ivány József. – *Bajtársi Levél*, Calgary–Alberta **41**: 9.
- ANONYMUS 2012: Marie-Loise Szent-Ivány (née Lakatos). – *Australian Systematic Botanist Society Newsletter* **150**: 46.
- BÁLINT ZS. 2009: The butterfly taxa described by János Frivaldszky and their type material (Lepidoptera: Papilionoidea). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **101**: 167–180.
- BÁLINT ZS. 2013: A lepkész dr. Kovács Lajos (1900–1971). (The lepidopterist dr Lajos Kovács (1900–1971).) – *e-Acta Naturalia Pannonica* **6**: 7–10.
- BÁLINT ZS. & ABADJIEV A. 2006: An annotated list of Imre Frivaldszky's publications and the species-group and infraspecies names proposed by him for plants and animals (Regnum Plantare and Animale). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **98**: 185–280.
- BÁLINT ZS. & KATONA G. 2012: Scientific activity of József Szöcs (1908–1987): list of his publications with documenting the taxa he described. – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **104**: 431–445.
- BÁLINT ZS. & KATONA G. 2013: A Kovács Lajos által javasolt lepke fajcsoport-nevek és azok típusanyagai. (The species-group names proposed for Lepidoptera by Lajos Kovács and their type materials.) – *e-Acta Naturalia Pannonica* **6**: 45–72.
- BÁLINT ZS. & KATONA G. 2014: A lepkész Schmidt Antal (1880–1966): a muzeológus és az igazgató öröksége a Magyar Természettudományi Múzeumban. (The lepidopterist Antal Schmidt (1880–1966): his legacy as curator and director in the Hungarian Natural History Museum.) – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **106**: 23–51.
- BÁLINT ZS., KATONA G. & KUN A. 2011: The scientific publications of Dr László Gozmány on Lepidoptera with a revised bibliography and an annotated list of taxon names he proposed. – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **103**: 395–450.
- BLESZYŃSKI S. 1965: *Crambinae. Microlepidoptera Palaearctica* I. – Verlag Georg Fromme & Co., Wien, xlvii + 553 pp, 132 pls.
- CSIKI E. (ed.) 1929: *Xe Congrès international de zoologie tenu à Budapest du 4 au 10 septembre 1927. Première partie*. – Imprimerie Stephaneum S. A., Budapest, viii + 856 pp.
- D'ABRERA B. 2003: *Birdwing Butterflies of the World. New & Revised edition*. – Hill House Publishers, Victoria, xxxi + 323 pp.

- DE PRINS J. & DE PRINS W. 2015: Afromoths, online database of Afrotropical moth species (Lepidoptera). – <http://www.afromoths.net> (látogatva: 2015. május 27.)
- DIETZEL Gy. 1991: A Bakony Rhopalocera-faunájának varietasairól és aberrációiról I. rész: Az alkalmazott fogalmak elemzése (Lep., Rhop.) (From varieties and aberrations of Rhopalocera fauna of Bakony Mountains Part I. Analysis of the applied definitions.) – *Folia Musei historico-naturalis Bakonyiensis* **10**: 77–85.
- FAZEKAS I. 2013: Disjunct distribution of *Evergestis alborivularis* (Eversmann, 1843) in the Palearctic (Lepidoptera: Crambidae, Evergestinae). – *Natura Somogyiensis* **23**: 211–220.
- FRIVALDSZKY I. 1859: Hazánk faunájára vonatkozó adatok és a puszta-peszéri erdő. [Data relating to the fauna of our motherland and the forest of Puszta-Peszér.] – *Magyar Tudós Társaság Évkönyvei* **9**: 19–28.
- FRIVALDSZKY I., 1865: Jellemző adatok Magyarország faunájához [Characteristic Data to the fauna of Hungary]. – *A Magyar Tudós Társaság Évkönyvei* **11**(4): 1–274 pp., 13 színes t.
- GOATER B., NUSS M. & SPEIDEL W. 2005: *Pyraloidea I (Crambidae: Acentroepinae, Evergestinae, Heliothelinae, Schoenobiinae, Scopariinae)*. – In: HUEMER P. & KARSHOLT O. (eds): *Microlepidoptera of Europe, Volume 4*. Apollo Books, Stenstrup, 304 pp.
- GOODGER D.T. & WATSON A. 1995: *The Afrotropical Tiger-Moths. An illustrated catalogue, with generic diagnosis and species distribution, of the Afrotropical Arctiinae (Lepidoptera: Arctiidae)*. – Apollo Books, Stenstrup, 55 pp.
- GOZMÁNY L. 1958: Molylepkek IV. Microlepidoptera IV. – *Magyarország Állatvilága. Fauna Hungariae* **40**: 1–295.
- GREGORY K. & RAVEN C. H. 1940: *Gorillák nyomában (In Quest of Gorillas)*. – Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest, fordította: Dr. Szent-Ivány József, 317 pp.
- HANGAY Gy. 2008: Újabb Szent-Ivány dokumentumok. Képek a múltból – Új-Guineából. [Another new Szent-Ivány documents. Scenes from the past and from New Guinea]. – *Rovarász Híradó* **51**: 3–6.
- KATONA G. & BÁLINT Zs. 2013: Kovács Lajos lepkészeti tárgyú közleményei. (Publications of Lajos Kovács related to lepidopterology.) – *e-Acta Naturalia Pannonica* **6**: 111–120.
- KOZLOV, M. V., 2006: Identity of two fairy moth species (Lepidoptera: Adelidae) described by J. Szent-Ivány, and other corrections to the “Checklist of the fauna of Hungary”. – *Folia entomologica hungarica* **67**: 89–92.
- LAKATOS G. 1981: *Ahogy én láttam (Visszaemlékezések)*. [As I witnessed. Memories]. – Aurora könyvek, München, 214 pp.
- MARKKU S. 2014: Lepidoptera. – <http://www.nic.funet.fi/pub/sci/bio/life/insecta/lepidoptera/> (látogatva: 2015. május 27.)
- MÓCZÁR L. 2006: Hangkép Szent-Ivány Józseffel a Rovartani Társaság újjáéledéséről. [Report with Joseph Szent-Ivány on the new start of the Hungarian entomological Society.] – *Rovarász Híradó* **44**: 3–5.
- MÓCZÁR L. (szerk.) 1950: *Állathatározó. [Identification of animals]*. – Közoktatásügyi Kiadóvállalat, Budapest, 798 (1. kötet), i-vi és pp. 249–344, 1–247 tábla (2. kötet).
- PARSONS M. J. 1992: Butterfly farming and conservation in the Indo-Australian Region. – *Tropical Lepidoptera* **3**, Supplement 1: 1–62.
- POOLE R. W. 1989: *Noctuidae*. – In: HEPPNER J. B. (ed.): *Lepidopterorum Catalogus, Fascicle 118*. E. J. Brill, Flora & Fauna Publications, Gainesville, xii + 500 pp. (Part I), pp. 501–1013 (Part II), pp. 1015–1314 (Part III).
- SCOBLE M. J. (ed.) 1999: *Geometrid moths of the World. A catalogue (Lepidoptera, Geometridae)*. – CSIRO Publishing, Collingwood, 1–482 + 129 pp. (volume 1), 483–1016 + 129 pp. (volume 2).

- SLAMKA F. 2008: *Pyraloidea of Europe (Lepidoptera). Volume 2. Crambinae & Schoenobiinae. Identification–Distribution–Habitat–Biologie.* – Frantisek Slamka, Bratislava, 223 pp.
- SLAMKA F. 2013: *Pyraloidea of Europe (Lepidoptera). Volume 3. Pyraustinae & Spilomelinae. Identification–Distribution–Habitat–Biologie.* – Frantisek Slamka, Bratislava, 357 pp.
- SZENT-IVÁNY J. 1935: *Nagylepkéink állatföldrajzi viszonyai. [The zoogeographical relationships of our Macrolepidopterans].* – Manuscript, Budapest, 150 pp. (Magyar Természettudományi Múzeum Lepkegyűjtemény, Ec 1030 jelzet)
- SZENT-IVÁNY J. J. H. & CARVER R. A. 1967: Notes on the biology of some lepidoptera of the territory of Papua and New Guinea with the description of the early stages of *Ornithoptera meridionalis* Rothschild. – *Transactions of the Papua and New Guinea Scientific Society* 8: 1–35.
- VOJNITS A. 1973. *Schistostege forsteri* n. sp. from Hungary (Lep. Geometridae). – *Atalanta*, Münsterstadt 4: 329–334.
- WETHERELL I. 2015: Maria Lousie Szent-Ivány (née Csikszentsimoni Lakatos) (9 March 2012, aged 92). – https://pngaa.net/Vale/vale_june12.htm#Ivany (látogatva: 2015. május 19).
- ZOOLÓGIAI NEVEZÉKTAN NEMZETKÖZI BIZOTTSÁGA 1962: A Zoológiai Nevezéktan Nemzetközi Kódexe (International Codex of Zoological Nomenclature). – Természettudományi Múzeum, Budapest, angolból fordította: Dr. Gozmány László, (iv) + 84 pp.